

04

การบริหารแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมบนฐาน
ทรัพยากรที่มีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล กรณีศึกษา:
ภูเขาไฟฟูจิ อุทยานแห่งชาติฟูจิ-ฮาโกเนะ-อิซึ ประเทศญี่ปุ่น
THE CULTURAL WORLD HERITAGE SITE
ADMINISTRATION ON OUTSTANDING
UNIVERSAL VALUE RESOURCE: A CASE STUDY
OF MOUNT FUJI IN THE FUJI-HAKONE-IZU
NATIONAL PARK, JAPAN.

กิตติชัย รัตน^๑✉

^๑ภาควิชาอนุรักษวิทยา คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Kitichai Rattana^๑✉

^๑Department of Conservation Faculty of Forestry Kasetsart University

✉ fforkcr@ku.ac.th

วันที่รับ (received) 5 ก.พ.2566 วันที่แก้ไข (revised) 18 ส.ค. 2566 วันที่ตอบรับ (accepted) 23 ส.ค.2566

บทคัดย่อ

ภูเขาไฟฟูจิ เอกลักษณ์อันโดดเด่นของประเทศญี่ปุ่นเป็นที่รับรู้ของสากล และกลายเป็นคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมฟูจิซัง ดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์และสร้างแรงบันดาลใจทางศิลปะ ก่อให้เกิดการพัฒนาเพื่อรองรับการท่องเที่ยว โดยเฉพาะบนทางลาดของภูเขาไฟทรงกรวย จึงเป็นกรณีศึกษาของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ที่มุ่งศึกษาถึงการบริหารที่ดำรงไว้ซึ่งคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของภูเขาไฟฟูจิ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพรูปแบบปรากฏการณ์วิทยาแนวกรณีศึกษาจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในภาคสนาม ร่วมกับการวิจัยเชิงเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า ภูเขาไฟฟูจิมีเส้นทางเข้าถึงจำนวน 4 เส้นทางหลัก กระจายโดยรอบภูเขาไฟฟูจิ ทุกเส้นทางจะเริ่มต้นด้วยเส้นทางถนนจากบริเวณเนินเขาด้านล่าง ไปยังบริเวณสถานีที่ 5 ที่มีการพัฒนารองรับการท่องเที่ยวมากขึ้นแตกต่างกันไป เพื่อเป็นสถานที่เชื่อมต่อไปยังเส้นทางเดินเท้าบนเขาไปยังปากปล่องภูเขาไฟ ระหว่างเส้นทางเดินเท้าขึ้นบนเขาก็จะมีกระท่อมตามเส้นทางสำหรับให้นักท่องเที่ยวได้พักค้าง การบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกฟูจิซังดำเนินการโดยสภามรดกโลกทางวัฒนธรรมฟูจิซัง ที่ต้องดำเนินงานตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการมรดกโลก ที่เกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งเพื่อการสื่อความหมายและการเยี่ยมชม

คำสำคัญ: การบริหาร ภูเขาไฟฟูจิ แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล ญี่ปุ่น

Abstract

Mount Fuji, Japan's unique identity, is recognized internationally and has become an outstanding universal value of the Fujisan Cultural Heritage Site. A sacred and artistically inspiring land that causing development for tourism, especially on the slopes of cone-shaped volcanoes. It is therefore a case study of this study aimed at the management that maintains the outstanding universal value of Mount Fuji. The methodology applied qualitative research; a phenomenological model of interpretation based on the data of the field participatory observation and documentary research.

The study found that Mount Fuji has four main access routes spread around it. All routes begin with a paved road from the hill to the 5th station that has been developed to support tourism, more or less varies. The 5th station connects to the upper routes on the mountain to submit. There are huts along all upper routes for tourists overnight. The Fujisan World Heritage Site management is operated by The Fujisan World Cultural Heritage Council, according to the recommendations of the World Heritage Committee on interpretation and visitation facilities, and management systems/management plans.

Keywords : Administration, Fujisan, Cultural World Heritage Site, Outstanding Universal Value, Japan

คำนำ

ภูเขาไฟฟูจิ เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นของประเทศญี่ปุ่น และเป็นที่ยอมรับยกย่องของนานาประเทศในการเป็นสัญลักษณ์ประจำประเทศญี่ปุ่น เป็นภูเขาทรงกรวยคว่ำที่ผุดพ่นท้องน้ำของมหาสมุทรแปซิฟิกด้วยความสูง 3,776 เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง (Kumpang, 2014) ภูเขาไฟฟูจิเป็นหนึ่งในภูเขาไฟสัณฐานที่เกี่ยวกับการมุดตัวของแผ่นโลกเป็นสตราโตโวลคาโน (stratovolcanoes) ที่มีความแข็งแกร่งเป็นพิเศษ ภูเขาสูงชันรูปทรงกรวยที่ปรากฏในปัจจุบันเกือบทั้งหมดประกอบด้วยภูเขาไฟจากระยะใหม่ล่าสุดของภูเขาไฟฟูจิและภูเขาไฟที่อยู่ซ้อนกันของภูเขาไฟเก่าสามลูกที่ถูกฝังอยู่ใต้การดีดตัวออกจากระยะใหม่นี้ (Chakraborty & Jones, 2018) ในอดีตภูเขาไฟฟูจิเกิดการปะทุนับได้ 10 ครั้ง รวมทั้งการปะทุครั้งใหญ่ 3 ครั้ง ได้รับการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรตั้งแต่การปะทุครั้งแรกในปีพ.ศ. 1324 การปะทุครั้งล่าสุดคือการปะทุในปี พ.ศ. 2250 ในมุมมองของกิจกรรมทางธรณีวิทยาและประวัติศาสตร์ของยุคภูเขาไฟฟูจิที่ยังเยาว์วัย บ่งชี้ว่าภูเขาไฟฟูจิมีความเป็นไปได้สูงที่จะเกิดการปะทุในระยะยาว ถึงแม้ภูเขาไฟฟูจิไม่ได้ปะทุมากกว่า 300 ปีมาแล้ว แต่ก็ยังพบว่าแผ่นดินไหวความถี่ต่ำที่ระดับลึกยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เริ่มต้นเฝ้าสังเกตในช่วงศตวรรษที่ 80 จำนวนของแผ่นดินไหวความถี่ต่ำลึกเพิ่มขึ้นในปีพ.ศ. 2543-2544 แต่ความไม่สงบดังกล่าวไม่ได้ส่งผลให้เกิดการแสดงออกทางพื้นผิว แม้แต่แผ่นดินไหวที่ชิซุโอกะ ทางภาคตะวันออก ที่ระดับ 6.0 ริกเตอร์ซึ่งเป็นแผ่นดินไหวที่อยู่ใต้ภูเขาไฟฟูจิ แต่ไม่ได้กระตุ้นการระเบิดของภูเขาไฟฟูจิ และนอกจากนี้แผ่นดินไหวไม่ได้ก่อให้เกิดสิ่งใดๆ (Ukawa, 2005; Aoki, Tsunematsu & Yoshimoto, 2019)

ตลอดระยะเวลากว่า 300 ปีที่ภูเขาไฟฟูจิสงบนิ่ง เป็นที่รู้จักไปทั่วโลกและถือเป็นสัญลักษณ์ศักดิ์สิทธิ์ของญี่ปุ่นมาช้านาน Earhart, H. B. (1989) ได้กล่าวไว้ว่า ตามประเพณีญี่ปุ่นภูเขาไฟฟูจินับเป็นภูเขาศักดิ์สิทธิ์อีกแห่งหนึ่งที่สำคัญมากต่อชูเก็นโด (shugendo) ซึ่งเป็นลัทธิศาสนาที่มีเอกลักษณ์เฉพาะในประเทศญี่ปุ่น เกิดจากการหลอมรวมความเชื่อดั้งเดิมของญี่ปุ่นในการบูชาภูเขา ธรรมชาติ ผสมผสานพระพุทธศาสนา และลัทธิชินโตเข้าด้วยกัน (Sekimori, 2002; Japan National Tourism Organization, 2022) ชูเก็นโด สร้างพิธีกรรมและกลุ่มวัดบนภูเขาเพื่อเป็นประตูสู่โลกอื่นของนักพรต ภูเขาฟูจิได้กลายเป็นแหล่งความรู้แจ้งทางจิตวิญญาณ การเกิดใหม่ และคำทำนายผ่านผู้ปฏิบัติธรรมมากากุโจ (Kakugyo) และ จิกิโกะ (Jikigyo) ซึ่งคำสอนของทั้งสองท่านนำไปสู่การเคลื่อนไหวทางสังคม ดังเช่น Fujido (วิถีแห่งฟูจิ) และกลุ่มผู้แสวงบุญต่างๆ ในการสร้างภาพ และภูเขาจำลองเพื่อใช้ประกอบพิธีกรรมในท้องถิ่น จนทำให้ภูเขาไฟฟูจิกลายเป็นสินค้าในศตวรรษที่ 17 ในการเป็นแรงบันดาลใจในการสื่อความที่ทรงพลังของภูเขาที่ไม่มีใครเทียบได้ (Earhart, 2011) เช่นเดียวกับที่ Sawada (2022) ได้สะท้อนไว้ว่าแม้แต่เพียงแวบเดียวของยอดเขาที่ปกคลุมด้วยหิมะของภูเขาไฟฟูจิที่โผล่พ้นเมฆในระยะไกล ก็ยังกระตุ้นความคารวะที่ได้สืบทอดกันมาในญี่ปุ่นตั้งแต่สมัยโบราณ ภูเขาศักดิ์สิทธิ์ที่ยึดถือกันมานานในยุคกลางได้พัฒนาจากสถานที่สำหรับนักพรตปลีกวิเวกสันโดษมาเป็นสถานที่แสวงบุญที่มีการควบคุมอย่างดี แต่เมื่อเริ่มเข้าสู่ยุคโทกูงวะ ธรรมชาติของการอุทิศตนเพื่อภูเขาไฟฟูจิก็เปลี่ยนไปอย่างมาก คนวัยทำงานจากเอโดะที่อยู่ใกล้เคียง (ปัจจุบันคือโตเกียว) เริ่มนิยมป็นเขามากขึ้นและบูชาเทพเจ้าตามเงื่อนไขของตนเอง ภูเขาไฟฟูจิจึงเป็นสัญลักษณ์ของความทะเยอทะยานเหนือชาตินิยมในทศวรรษที่ 1930 และต้นทศวรรษ 1940 จากการรายงานของ Japan Endless Discovery (2023) พบว่ามีนักปีนเขามากกว่า 200,000 คน ปีนขึ้นไปทุกปี รวมทั้งสามเณรด้วย

ภูเขาไฟฟูจิหรือฟูจิซังของญี่ปุ่น อยู่ใกล้กับชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิกในจังหวัดยามานาชิและชิซุโอกะเคน ของเกาะฮอนชูตอนกลาง ทางด้านตะวันตกของเขตมหานครโตเกียว-โยโกฮาม่า เป็นลักษณะ

ธรรมชาติที่สำคัญของอุทยานแห่งชาติฟูจิ-ฮาโกเนะ-อิซุ และยังเป็นศูนย์กลางของแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม แต่การท่องเที่ยวที่ภูเขาไฟฟูจิมีความเข้มข้นทั้งในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยรอบภูเขาไฟฟูจิ รวมถึงบนภูเขาปรอทกรวยขนาดใหญ่ของภูเขาไฟฟูจิ เป็นอย่างมาก ด้วยสถานภาพของการเป็นพื้นที่มรดกโลก ที่มีภูเขาไฟฟูจิเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (outstanding universal value; OUV) อันเป็นเกณฑ์ที่สำคัญของการได้รับการประกาศเป็นแหล่งมรดกโลก แต่กลับมีการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้นบนฐานทรัพยากรดังกล่าว ซึ่งเป็นปรากฏการณ์การบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกที่เสี่ยงต่อการเพิกถอนสถานภาพของการเป็นแหล่งมรดกโลกได้ จึงเป็นมูลเหตุของการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ถึงการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกของอุทยานแห่งชาติฟูจิ-ฮาโกเนะ-อิซุ โดยศึกษาถึงคุณค่าและการดำรงอยู่ของทรัพยากรที่มีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม สภาพการอนุรักษ์และบริหารจัดการพื้นที่ตามแนวทางของยูเนสโก ตลอดจนวิธีการเชิงกลยุทธ์ที่หน่วยงานในการบริหารจัดการพื้นที่แหล่งมรดกโลกของอุทยานแห่งชาติฟูจิ-ฮาโกเนะ-อิซุ ประเทศญี่ปุ่น กำหนดและนำมาใช้ในการวางแผนและบริหารแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมบนฐานทรัพยากรที่มีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบของการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกที่ดำเนินขึ้นภายใต้บริบทแวดล้อมเฉพาะของแต่ละประเทศ โดยไม่ลดทอนวิธีการดำรงคงอยู่ของชนชาติตนเอง อันจักนำไปสู่การเป็นบทเรียนของการนำไปพิจารณาปรับใช้ให้เหมาะสมต่อการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกของประเทศไทยต่อไป

วิธีการวิจัย

กระบวนการวิจัยการบริหารแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมบนฐานทรัพยากรอันเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น กรณีศึกษา อุทยานแห่งชาติฟูจิ-ฮาโกเนะ-อิซุ มีรายละเอียดดังนี้

1. **วิธีการวิจัยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research)** โดยประยุกต์ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบปรากฏการณ์วิทยาแนวการตีความ (Podhisita, 2021) เพื่อศึกษาถึงสภาพการณ์ให้เข้าใจถึงความหมายที่ซ่อนอยู่เบื้องหลังของสิ่งที่ปรากฏของการใช้ประโยชน์จริงบริเวณภูเขาไฟฟูจิอันเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (outstanding universal value; OUV) ซึ่งเป็นเกณฑ์กำหนดที่สำคัญยิ่งต่อการประเมินและรับรองเพื่อประกาศเป็นแหล่งมรดกโลก (UNESCO World Heritage Convention, 2023)

2. **พื้นที่ศึกษา** เลือกดำเนินการในบริเวณภูเขาไฟฟูจิ ที่เป็นพื้นที่ที่มีสถานภาพเป็นอุทยานแห่งชาติของประเทศญี่ปุ่น และเป็นพื้นที่ที่ได้รับการประกาศร่วมกับอุทยานแห่งชาติฮาโกเนะ และอุทยานแห่งชาติอิซุ เป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมของโลก แต่ด้วยกิจกรรมการใช้ประโยชน์และการพัฒนาที่เกิดขึ้นบนภูเขาไฟฟูจิซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลโดยตรง ในทุกทิศทางโดยรอบของภูเขาไฟฟูจิ ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ภูเขาไฟฟูจิจึงอาจเป็นเหตุให้เกิดการเพิกถอนสถานภาพของการเป็นแหล่งมรดกโลกได้

3. วิธีการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

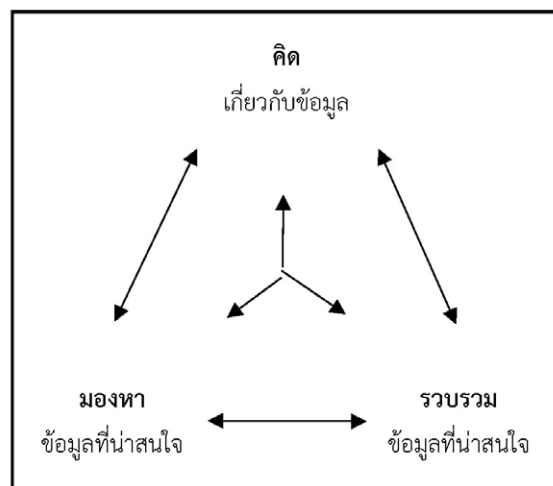
3.1 การเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participatory field observation) ในขณะร่วมประกอบกิจกรรมที่ให้บริการในบริเวณภูเขาไฟฟูจิด้วยตนเอง ระหว่างวันที่ 8-20 พฤศจิกายน 2565 ทั้งในพื้นที่ให้บริการที่เป็นพื้นที่ธรรมชาติ เช่น ภูเขาไฟฟูจิ ทะเลสาบต่างๆ เป็นต้น และพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ศูนย์มรดกโลกฟูจิซัง หน่วยบริการภูเขาไฟฟูจิชั้น 5 เส้นทางถนนชูบารุ และเส้นทางต่างๆ เป็นต้น พร้อมทั้งจดบันทึกรายละเอียด

3.2 การศึกษารวบรวมข้อมูลด้านเอกสาร โดยประยุกต์ใช้การวิจัยเอกสาร ที่กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกเอกสารไว้ด้วยกัน 4 ประการ กล่าวคือ 1) ความจริงของข้อมูลที่ตรวจสอบถึงความน่าเชื่อถือของทั้งผู้เขียนและ/หรือหน่วยงานที่เขียนเอกสาร 2) ความถูกต้องน่าเชื่อถือของข้อมูล ที่ไม่บิดเบือนไปจากสภาพความเป็นจริงจากข้อมูลภาคสนาม 3) การเป็นตัวแทนของข้อมูลที่ได้คัดสรรและเลือกนำมาใช้ในการอธิบายหัวข้อของการศึกษา และ 4) ความหมายของข้อมูลที่นำมาใช้ ต้องสะท้อนให้เห็นถึงนัยสำคัญของการนำมาประกอบ การอธิบายให้มีความชัดเจน ทั้งนี้ ในการศึกษาครั้งนี้ได้รวบรวมข้อมูลและคัดเลือกตามเกณฑ์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1: การตรวจสอบเอกสารที่ใช้ในการศึกษา

รูปแบบเอกสาร	จำนวน	เกณฑ์การตรวจสอบเอกสาร			
		ความจริง	ความถูกต้องน่าเชื่อถือ	การเป็นตัวแทน	ความหมาย
1. เอกสารสิ่งพิมพ์	15	✓	✓	✓	✓
2. เอกสารอิเล็กทรอนิกส์					
2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	7	✓	✓	✓	✓
2.2 วารสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10	✓	✓	✓	✓

4. การวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันทั้งข้อมูลภาคสนามและข้อมูลที่เป็นเอกสาร อันเป็นการมองหา รวบรวม และคิดเกี่ยวกับข้อมูล เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงระบบการบริหารเชิงพื้นที่ของแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมภูเขาไฟฟูจิ ซึ่งเป็นเป้าหมายของการวิจัยในครั้งนี้ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1: ความสัมพันธ์ของ การมองหา คิด และรวบรวม ในทุกขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ
ที่มา: Podhisita (2021)

การทบทวนวรรณกรรม

อนุสัญญาามรดกโลก

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของโลก (WHC) ได้รับการรับรองเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2515 และมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม พ.ศ. 2518 (Bowman, Davies & Redgwell, 2010) อนุสัญญามรดกโลกเป็นความสำเร็จระดับนานาชาติที่ปรากฏชัดเจนที่สุดของความเคลื่อนไหวสมัยใหม่ในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม กว่าห้าสิบปีที่ผ่านมา ความร่วมมือระหว่างประเทศได้ทวีความรุนแรงขึ้นในรูปแบบต่างๆ อย่างน้อยที่สุดก็คือกระบวนการของโลกาภิวัตน์ที่เกี่ยวข้องกับองค์การระหว่างรัฐบาลจำนวนมากและบริษัทการค้าข้ามชาติ ด้วยบริบทข้างต้น แนวคิดรวมทั้งความคิดริเริ่มที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของโลกจึงกลายเป็นกิจกรรมที่ส่งผลกระทบไปทั่วโลกในช่วงสองหรือสามทศวรรษที่ผ่านมา (Jokilehto, 2006) แม้ว่าเนื้อหาของอนุสัญญายังไม่เปลี่ยนแปลง แต่วิธีการดำเนินการนั้นสะท้อนให้เห็นถึงกระแสของโลก ตลอดจนการรับรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปเกี่ยวกับธรรมชาติของมรดกและแนวทางการอนุรักษ์ หลายคนกำลังตั้งคำถามเตือนโดยอ้างว่าระบบกำลังระเบิดภายใต้ได้น้ำหนักที่แบกรับไว้ ในขณะที่คนอื่นๆ เชื่อว่าอนุสัญญากำลังถูกประนีประนอมจากการพิจารณาทางภูมิรัฐศาสตร์และการแข่งขัน (Cameron & Rossler, 2016)

ในช่วง 50 ปีที่ผ่านมา ปรากฏว่าแนวปฏิบัติในการปกป้องมรดกได้เบี่ยงเบนไปจากอุดมคติของอนุสัญญามรดกโลกอย่างมาก โดยมุ่งแสวงหาประโยชน์จากศักยภาพทางเศรษฐกิจของแหล่งมรดกในการจัดการแหล่งมรดกโลกจึงจำเป็นต้องคิดค้นวิธีการที่ดีกว่า ยุติธรรมกว่า และยั่งยืนกว่า ในการให้ความเคารพอย่างเต็มที่ในสิทธิมนุษยชนของชุมชนที่ได้รับผลกระทบ หน่วยงานด้านมรดกระหว่างประเทศที่สำคัญของสหประชาชาติ ได้แก่ องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization; UNESCO) คณะกรรมการโบราณสถานแห่งชาติว่าด้วยสภาพการโบราณสถานระหว่างประเทศ (International Council on Monuments and Sites; ICOMOS) และ ศูนย์ระหว่างประเทศเพื่อการศึกษาการสงวนรักษาและการบูรณะสมบัติวัฒนธรรม (International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property: ICCROM) ได้ระบุอย่างชัดเจนว่าความยั่งยืนในระยะยาวของมรดกของชุมชนเป็นเป้าหมายหลักที่ต้องดำเนินการ และทั้งหมดเห็นพ้องต้องกันในการเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้นในการจัดการพื้นที่มรดกและการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม ในปัจจุบัน สิ่งสำคัญคือทิศทางและแนวทางใหม่ดังกล่าวจะแทรกซึมเข้าไปในความคิดและการทำงานของผู้นำคนนโยบาย ผู้ปฏิบัติงานด้านมรดก และสมาชิกในชุมชน การอภิปรายแบบเปิด การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการฝึกอบรมทักษะที่เหมาะสมสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการและการใช้ประโยชน์จากแหล่งมรดกให้จัดเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องดำเนินการทุกเมื่อที่เป็นไปได้ สำหรับการติดตามและประเมินกลยุทธ์การจัดการในสถานที่ปฏิบัติงาน อาจเป็นประโยชน์ในการมองเห็นบทบาทสำหรับบุคคลที่สามภายนอก เช่น องค์กรพัฒนาเอกชนที่ไม่ใช่หน่วยงานที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาล เพื่อรายงานการประเมินที่เป็นกลางและเป็นจริงไปยังคณะกรรมการมรดกโลก (Miura, 2022)

อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีข้อกำหนดหรือขั้นตอนอย่างเป็นทางการในการรวมมุมมองและความเห็นของภาคประชาสังคมไว้ในกระบวนการตัดสินใจเรื่องมรดกโลก การแทรกแซงในความเห็นต่างๆ ที่มาจากการรวบรวมขององค์กรพัฒนาเอกชนจึงยังคงเป็นขั้นตอนที่แยกส่วนจากความเห็นในภาพรวมของคณะกรรมการ

มรดกโลก แต่ก็ยังเป็นสิ่งที่ไม่ควรละเลยในความเห็นและข้อเสนอเหล่านั้น อย่างไรก็ตามการแลกเปลี่ยนความเห็นภายในของสมาชิก 21 คนในคณะกรรมการมรดกโลก ถึงแม้ว่าจะมีการดำรงตำแหน่งชั่วคราว แต่องค์กรที่ปรึกษาและ UNESCO ยังคงเน้นย้ำถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมกับภาคประชาสังคมในแนวทางการสนับสนุนการทำงานซึ่งกันและกันอย่างใกล้ชิด โดยในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อสนับสนุนการเจรจาที่มีสวาทะมากขึ้นกับภาคประชาสังคม และในปีเดียวกันนั้น คณะกรรมการได้รับรองการตัดสินใจที่กระตุ้นให้รัฐภาคีสำรวจความเป็นไปได้ต่อไปในวิธีการที่จะให้ภาคประชาสังคมสามารถมีส่วนร่วมในการปรับปรุงการอนุรักษ์มรดกทั้งในระดับชาติและระดับโลก (Meskell & Liuzza, 2022)

แม้ย้อนเวลาไปเมื่ออนุสัญญามรดกโลกครบรอบ 40 ปี Francioni (2012) ยังได้สะท้อนให้เห็นว่าอนุสัญญามรดกโลกก็มีสัญญาณแห่งความอ่อนแอและตึงเครียด แม้จะเป็นที่ยอมรับในระดับสากลก็ตาม สัญญาณแรกที่น่าสังเกตคือการเพิ่มจำนวนของแหล่งที่ขึ้นบัญชีมรดกโลกมากขึ้น ทำให้เกิดปัญหาด้านการบริหารจัดการและความน่าเชื่อถือเป็นอย่างมาก อันนำไปสู่การทบทวนถึงภารกิจดั้งเดิมของอนุสัญญาที่เป็นตัวแทนของมรดกร่วมของมวลมนุษยชาติ จนอนุสัญญาได้พัฒนาข้อกำหนดในสิทธิและหน้าที่อันซับซ้อนรวมถึงกำหนดค่านิยมที่รัดกุมของการอนุรักษ์และบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกมากขึ้น แต่คณะกรรมการก็ยังคงเผชิญกับปัญหาคำนวณของแหล่งมรดกโลกเพิ่มจำนวนมากขึ้นกว่าเดิม อันด้วยมุมมองที่แตกต่างกันของคำว่าสากล (universal) และการพิสูจน์ถึงคุณค่าที่โดดเด่น (outstanding) ของแหล่ง ที่อาจจะเข้าไปเกี่ยวข้องกับขอบเขตหน้าที่ในการให้ความร่วมมือต่อระบบการติดตามประเมินผลตามรอบระยะเวลา นอกจากนี้ภาวะอันตึงเครียดยังเกิดขึ้นจากการตีความอนุสัญญามาตรา 29 ต่อประเด็นที่มีผลต่อการบรรจุเป็นแหล่งเข้าสู่บัญชีมรดกโลกในภาวะอันตราย หรือแม้แต่การถอดถอนแหล่งออกจากบัญชีมรดกโลก จนถึงขณะนี้ทุกกรณีเหล่านี้ได้รับการแก้ไขเป็นการเฉพาะกิจ และสร้างความตึงเครียดให้กับระบบอย่างมาก ซึ่งระบบกฎเกณฑ์ที่นับได้ว่าบรรลุนิติภาวะแล้ว เช่น อนุสัญญามรดกโลก ควรมีกลไกการระงับข้อพิพาทที่คาดการณ์ได้และเป็นกลาง ที่มีประสิทธิภาพในการนำเวทีระดับประเทศ คณะกรรมการมรดกโลก ออกจากความร้อนแรงและการตัดสินใจข้อพิพาทที่มีลักษณะทางกฎหมายและทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับการตีความ โดยจัดตั้งกลไกภายในเพื่อแก้ปัญหาข้อพิพาท อันจะไม่นำไปสู่การแก้ไขอนุสัญญา หรือจัดทำข้อประนีประนอม (compromissory clause) ไว้ในอนุสัญญา เพื่อถ่ายโอนการตัดสินใจไปที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ หรือองค์กรอื่นที่เหมาะสมเพื่อจัดการกับข้อพิพาทเกี่ยวกับการตีความและการปฏิบัติ

สำหรับบัญชีรายชื่อมรดกโลกในภาวะอันตราย (the List of World Heritage in Danger; IDL) หมายถึงบัญชีรายชื่อของมรดกโลกที่มีความจำเป็นต้องดำเนินการอนุรักษ์ครั้งใหญ่ หรือให้ความช่วยเหลือตามการร้องขอภายใต้อนุสัญญา และอาจหมายถึงรวมถึงมรดกโลกที่ได้รับอันตรายอย่างรุนแรงในองค์ประกอบบางส่วนหรือมีความเสื่อมโทรมลงอย่างรวดเร็วรุนแรงที่อาจเป็นเหตุให้เสื่อมสลายหายไป (Thai World Heritage Information Center, 2023) ซึ่ง Holleland, Hamman & Phelps, (2019) ได้กำหนดประเภทภัยคุกคามออกเป็น 1) โครงการพัฒนาที่นำโดยมนุษย์ เช่น การสร้างเขื่อน ถนน และโครงสร้างพื้นฐานที่คุกคามอื่นๆ 2) ปัญหาด้านการจัดการและกฎหมาย เช่น การขาดแผนการจัดการหรือกฎหมายที่ไม่ชัดเจน 3) สงครามและความไม่สงบ 4) ภัยธรรมชาติ เช่น แผ่นดินไหว พายุทอร์นาโด และภูเขาไฟระเบิด 5) ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวเนื่องกับการทำลายแหล่งที่อยู่อาศัยและสายพันธุ์ในระยะยาว 6) ประเด็นที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์วัสดุ อันหมายถึงความเสื่อมโทรมทางกายภาพของโครงสร้างวัสดุของสถานที่ทางวัฒนธรรม และ 7) โครงการพัฒนาด้วยการจัดการและกฎหมาย เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เชิงประจักษ์เกี่ยวกับองค์ประกอบ การพัฒนาและการใช้บัญชีรายชื่อมรดกโลกในภาวะอันตรายภายใต้อนุสัญญาว่า

ด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติปีพ.ศ. 2515 ซึ่งผลการศึกษาพบว่า บัญชีรายชื่อมรดกโลกในภาวะอันตรายทำหน้าที่สองประการในกฎระเบียบ ประการแรกใช้เป็นสัญญาณเตือนภัยเพื่อแจ้งเตือนชุมชนระหว่างประเทศถึงอันตรายที่ใกล้เข้ามาในพื้นที่มรดกโลก และประการที่สองเป็นเครื่องมือทางวินัยใช้ในการแจ้งชื่อและทำให้ข้อบอาน เมื่อละเมิดกฎและไม่ปฏิบัติตาม

นอกจากนี้ยังพบว่า ภัยคุกคามที่เกิดจากแรงกดดันด้านการพัฒนามักเกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ละตินอเมริกา และแคริบเบียน รองลงมาคือยุโรปและอเมริกาเหนือ ภัยคุกคามจากการพัฒนามักจะรวมกับประเด็นด้านการจัดการและกฎหมายในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกและละตินอเมริกา/แคริบเบียนมากกว่าปัญหาที่เกิดขึ้นในยุโรปและอเมริกาเหนือ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจริงที่ว่ากรอบพื้นที่คุ้มครองในหลายส่วนของยุโรปตะวันตกและอเมริกาเหนือมีมาก่อนอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของโลก ในขณะที่แนวทางการกำกับดูแลในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ละตินอเมริกา และแคริบเบียนกำลังอยู่ในระหว่างการพัฒนา หรือประสบกับความท้าทายด้านธรรมาภิบาลในวงกว้าง เช่น การจัดหาทรัพยากรไม่เพียงพอ การคอร์รัปชัน ความโปร่งใสและความรับผิดชอบที่ยังไม่มากนัก

Dallen & Boyd (2003) อ้างอิงจาก Southall & Robinson (2011) กล่าวว่าไว้ว่าการจัดการและการเข้าถึงแหล่งมรดกได้รับการพิจารณามากขึ้นในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ทรัพยากรที่เป็นมรดกต้องการการจัดการและการรักษาอย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากไม่สามารถถูกแทนที่ได้ แนวคิดของการจัดการและความยั่งยืนมักเชื่อมโยงกัน และสิ่งสำคัญคือต้องตระหนักว่าการวางแผนเชิงกลยุทธ์สำหรับแหล่งมรดกควรรวมถึงการรับรู้ถึงความจำเป็นในการปฏิบัติอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ในกรณีของการจัดการพื้นที่มรดก การแบ่งเขตและการแบ่งระยะเชิงกลยุทธ์ควรสนับสนุนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเพื่อให้เกิดการกระจายความมั่งคั่งอย่างเท่าเทียมกันและการอนุรักษ์ทรัพยากรทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ

เงื่อนไขหนึ่งของการลงทะเบียนไว้ในรายการมรดกโลกทางวัฒนธรรมคือการประยุกต์ใช้การแบ่งเขตและกฎระเบียบในการจัดการพื้นที่ Wager (1995) อ้างอิงจาก Southall & Robinson (2011) ได้กล่าวไว้ว่าอาจรวมถึง ผังพื้นที่ กลยุทธ์ทางการตลาด กรอบกฎหมาย ข้อบังคับ ระบบการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ โครงสร้างทางการเงิน โครงการฝึกอบรมพนักงาน และการจัดให้ประชาชนมีส่วนร่วม

จากการศึกษาของ Bacsi & Toth (2019) เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของแหล่งมรดกโลกในประเทศหนึ่งๆกับปริมาณนักท่องเที่ยวระหว่างประเทศและรายรับจากการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ พบว่าแหล่งมรดกโลกทั้งทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติมักเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่แข็งแกร่งสำหรับนักท่องเที่ยว และมีส่วนในการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวและรายรับ นอกจากนี้แหล่ง

มรดกทางวัฒนธรรมมีอิทธิพลต่อการมาถึงมากกว่า ในขณะที่แหล่งมรดกทางธรรมชาติจะส่งผลกระทบต่อรายรับมากกว่า ซึ่งบ่งชี้ว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติมักมีการใช้จ่ายสูงกว่านักท่องเที่ยวที่มาเยือนแหล่งวัฒนธรรม

ผลการศึกษา

ภูเขาไฟฟูจิแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมของอุทยานแห่งชาติฟูจิ-ฮาโกเนะ-อิชิ

ภูเขาไฟฟูจิ เป็นทรัพยากรที่เป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นในระดับสากล อยู่ในพื้นที่การบริหารภายใต้อุทยานแห่งชาติฟูจิ-ฮาโกเนะ-อิชิ ที่หมายรวมครอบคลุมพื้นที่บริเวณฮาโกเนะ อันเป็นแหล่งรีสอร์ทน้ำพุร้อนที่ได้รับการพัฒนามาอย่างดีตั้งแต่ยุคเอโดะ ต่อเนื่องไปยังคาบสมุทรชิซุอยู่ทางตอนใต้ของอุทยานแห่งชาติและเกาะอิสุ ทางตะวันออกเฉียงใต้จากคาบสมุทรชิซุคือหมู่เกาะอิซุ ซึ่งเป็นกลุ่มเกาะภูเขาไฟที่ทอดยาว 290 กิโลเมตรในมหาสมุทรแปซิฟิก (National Parks of Japan, 2023)

ความน่าเกรงขามที่มีต่อรูปร่างอันยิ่งใหญ่ของฟูจิซังและการปะทุของภูเขาไฟที่ปะทุเป็นระยะๆ ได้เปลี่ยนไปสู่การปฏิบัติทางศาสนาที่เชื่อมโยงศาสนาชินโตกับศาสนาพุทธ ผู้คนกับธรรมชาติ และสัญลักษณ์ของการตายและการเกิดใหม่ ด้วยการเดินและลงจากยอดเขา โดยมีการทำพิธีในเส้นทางและรอบๆ ศาลเจ้าและบ้านพักที่เชิงเขา และรูปทรงกรวยที่ปกคลุมด้วยหิมะเกือบสมบูรณ์แบบของฟูจิซังเป็นแรงบันดาลใจให้ศิลปินในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 สร้างสรรค์ภาพที่อยู่นิ่งอันงดงาม ทำให้ภูเขาเป็นที่รู้จักไปทั่วโลก และมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาศิลปะตะวันตก

ตั้งแต่สมัยโบราณ ผู้แสวงบุญถือไม้เท้ายาวออกเดินทางจากบริเวณศาลเจ้าเซนเงน (Sengenjinja) ที่เชิงเขาเพื่อไปยังปากปล่องภูเขาไฟที่ยอดเขาซึ่งเชื่อกันว่าเทพอะซามะ โนะ โอกะมิ (Asama no Okami) ของศาสนาชินโตสถิตอยู่ บริเวณยอดเขามีการประกอบพิธีที่เรียกว่า โอฮาจิเมงูริ โดยการเดินไปรอบๆ ปากปล่องภูเขาไฟ ผู้แสวงบุญมีอยู่สองประเภท เป็นผู้แสวงบุญที่นำโดยนักพรตบนภูเขา และตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 เป็นต้นมา ผู้แสวงบุญจำนวนมากได้กลายเป็นสมาชิกของสมาคมฟูจิโกะที่เจริญรุ่งเรืองในยุคเอโดะที่รุ่งเรืองและมั่นคง

เมื่อการจาริกแสวงบุญได้รับความนิยมมากขึ้นตั้งแต่ศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา องค์การต่าง ๆ จึงถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับความต้องการของผู้แสวงบุญและกำหนดเส้นทางขึ้นภูเขา มีการจัดเตรียมกระท่อมให้และสร้างศาลเจ้าและสิ่งอำนวยความสะดวกทางพุทธศาสนา ลักษณะภูเขาไฟตามธรรมชาติที่น่าสงสัยที่เชิงเขา ซึ่งเกิดจากลาวาที่ไหลลงมาหลังจากการระเบิดของภูเขาไฟ ได้รับความเคารพในฐานะสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ในขณะที่ทะเลสาบและน้ำพุถูกใช้โดยนักแสวงบุญมิซึโกะริ เพื่อชำระร่างกายให้บริสุทธิ์ก่อนปีนขึ้นภูเขา การฝึกเดินวนรอบทะเลสาบแปดแห่ง ฮัคโคเมงูริ ซึ่งรวมถึงทะเลสาบทั้งห้าที่รวมอยู่ในฟูจิโกะ (ทะเลสาบฟูจิทั้งห้า) กลายเป็นพิธีกรรมในหมู่ผู้ขึ้นฟูจิโกะจำนวนมาก ผู้แสวงบุญเดินทางขึ้นไปยังบนภูเขาผ่านสิ่งที่พวกเขาจำได้ว่าเป็นสามโซน ประกอบด้วยสนามหญ้ารอบโคนต้น เหนือขึ้นไปเป็นป่าและเหนือขึ้นไปบนยอดเขาที่ถูกไฟไหม้หรือโล่งเตียน

ตั้งแต่ศตวรรษที่ 14 ศิลปินได้สร้างสรรค์ภาพฟูจิซังจำนวนมาก และระหว่างศตวรรษที่ 17 ถึง 19 รูปแบบของภาพดังกล่าวได้กลายเป็นบรรทัดฐานสำคัญไม่เพียงแต่ในภาพวาดเท่านั้น แต่ยังรวมถึงวรรณกรรมสวนและงานฝีมืออื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพพิมพ์แกะไม้ของ Katsushika Hokusai เช่นภาพทิวทัศน์สามสิบหกแห่งของภูเขาไฟฟูจิ อันเป็นผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อศิลปะตะวันตกในศตวรรษที่ 19 และทำให้รูปแบบของฟูจิซังกลายเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในฐานะสัญลักษณ์ของความเป็นตะวันออกของญี่ปุ่น

ด้วยคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (Outstanding Universal Value) ของภูเขาฟูจิ (ฟูจิซัง) ที่หมายถึงรวมถึงทรัพย์สินที่จดทะเบียนไว้อีก 25 ส่วน ประกอบด้วย 1) พื้นที่ภูเขาฟูจิซัง 2) เส้นทางแสวงบุญเดินขึ้นเขาหลายเส้นทางและกลุ่มของศาลเจ้าชินโตเซนเงนจินจูบริเวณเชิงเขาซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเส้นทางเดินแสวงบุญ 3) รูปลักษณะต้นไม้อาวา ทะเลสาบและสระน้ำ น้ำตก ป่าสนด้านบนและรอบๆ ภูเขาซึ่งได้รับการเคารพเป็นสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ และ 4) จุดชมวิวยุคโบราณภูเขาฟูจิซัง ซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วไปโดยมีศูนย์กลางอยู่ที่ภูเขาไฟฟูจิ

นับจากฐานถึงยอด ยูเนสโกจึงได้ประกาศให้ภูเขาไฟฟูจิเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม เมื่อปีพ.ศ. 2556 ในฐานะที่ฟูจิซึ่งเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และแหล่งสร้างแรงบันดาลใจทางศิลปะ

ภูเขาไฟฟูจิ เป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรมที่ได้รับการประเมินคุณค่าให้เป็นแหล่งมรดกโลก ภายใต้คุณสมบัติตามหลักเกณฑ์มาตรฐานที่ (iii) เกี่ยวเนื่องเป็นสิ่งที่ยืนยันถึงหลักฐานของวัฒนธรรมหรืออารยธรรมที่ปรากฏให้เห็นอยู่ในปัจจุบันหรือว่าที่สาบสูญไปแล้ว กล่าวคือ ด้วยรูปทรงอันยิ่งใหญ่ของภูเขาไฟฟูจิซึ่งในฐานะภูเขาไฟสลับชั้นที่โดดเด่น ประกอบกับการปะทุของภูเขาไฟเป็นระยะๆ ได้สร้างแรงบันดาลใจให้กับประเพณีบูชาภูเขาตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงปัจจุบัน ด้วยการขึ้นไปสักการะบนยอดเขาและการแสวงบุญไปยังสถานที่ศักดิ์สิทธิ์รอบๆ เนินด้านล่าง ผู้แสวงบุญปรารถนาที่จะได้รับการเติมเต็มด้วยพลังทางจิตวิญญาณโดยเทพเจ้าและพระพุทธเจ้าที่เชื่อกันว่าสถิตอยู่ที่นั่น สมาคมทางศาสนาเหล่านี้เชื่อมโยงกับความรักอย่างสุดซึ้งของฟูจิซึ่งเป็นแรงบันดาลใจให้งานศิลปะจำนวนนับไม่ถ้วนที่แสดงถึงสิ่งที่ถูกมองว่าเป็นรูปแบบที่สมบูรณ์แบบ ความกตัญญูต่อความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และประเพณีที่เน้นการอยู่ร่วมกันกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ สถานที่หลายแห่งเป็นเครื่องยืนยันถึงประเพณีวัฒนธรรมที่มีชีวิตซึ่งมีศูนย์กลางอยู่ที่ความเลื่อมใสของฟูจิซึ่งและรูปแบบที่เกือบจะสมบูรณ์แบบ

นอกจากนี้ยังเป็นไปตามหลักเกณฑ์ (vi) ที่ว่าด้วยความคิดหรือความเชื่อที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเหตุการณ์ หรือมีความโดดเด่นยิ่งในประวัติศาสตร์ กล่าวคือ ภาพของภูเขาไฟฟูจิซึ่งในลักษณะของภูเขาไฟสลับชั้นที่โดดเด่น ลอยขึ้นเหนือทะเลสาบและทะเล เป็นแรงบันดาลใจสำหรับกวีนิพนธ์ ร้อยแก้ว และงานศิลปะมาตั้งแต่สมัยโบราณ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาพของฟูจิซึ่งในภาพพิมพ์อุคิโยะเอะในช่วงต้นศตวรรษที่ 19 โดย คัตสึชิเกะ โฮคุไซ และ อิโรชิเงะ อูตาการะ มีผลอย่างมากต่อการพัฒนาของศิลปะตะวันตก และทำให้รูปแบบอันงดงามของ Fujisan ซึ่งยังคงสามารถชื่นชมได้เป็นที่รู้จักทั่วโลก (UNESCO World Heritage Convention, 2023)

สภาพปัจจุบันของคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลแห่งภูเขาไฟฟูจิ

นับแต่เริ่มต้นการพิจารณาให้ภูเขาไฟฟูจิ เป็นพื้นที่หนึ่งที่จะพิจารณาให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ได้มีการเสนอแผนพัฒนาภูเขาไฟฟูจิในฐานะอุทยานแห่งชาติเพื่อการท่องเที่ยว อันเป็นผลทำให้การพัฒนาทางตอนเหนือของภูเขาไฟฟูจิเพื่อการท่องเที่ยวโดยเฉพาะอย่างยิ่งการก่อสร้างเส้นทางรถไฟระหว่างโอดุจิ และคามิโยะชิคะได้เริ่มขึ้น และในที่สุดงานก่อสร้างทางรถไฟก็เสร็จสิ้น มีการสร้างถนนใหม่สำหรับรถยนต์ เส้นทางภูเขาไฟฟูจิได้รับการซ่อมแซมและปรับปรุง อันเป็นการเปิดประตูสู่ความทันสมัยของการปีนเขาและการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ การพัฒนาเพื่อการท่องเที่ยวเริ่มต้นขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ยากลำบาก โดยแผนกวางแผนอุทยานแห่งชาติของรัฐบาลกลาง สมาคมภูมิทัศน์และอนุสรณ์สถานประวัติศาสตร์และธรรมชาติแห่งประเทศไทย ปูเน นักวิชาการ ประชาชน และผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นที่สนับสนุนการปกป้องธรรมชาติและ การอนุรักษ์ ความงามตามธรรมชาติของภูเขาไฟฟูจิคัดค้านแผนดังกล่าวอย่างยิ่ง (Murakushi, 2003)

จนกระทั่งปัจจุบัน ภูเขาไฟฟูจิตั้งอยู่ท่ามกลางการพัฒนาโดยรอบทั้งแหล่งพื้นที่ธรรมชาติ แหล่งพื้นที่ทางการเกษตร แหล่งที่พัก รีสอร์ท แหล่งกิจกรรมการท่องเที่ยว และแหล่งชุมชน การพัฒนาเกี่ยวเนื่องกับเส้นทางเดินเท้าขึ้นไปยังยอดภูเขาไฟฟูจิ ซึ่งมีด้วยกัน 4 เส้นทางหลัก (Maruyama, Tiemsingha & Youngkong, 2010; Jones & Yamamoto, 2016) แต่ละเส้นทางเดินขึ้นเขาจะเชื่อมต่อกับเส้นทางถนนที่นำนักท่องเที่ยวขึ้นมาจากบริเวณเชิงเขาด้านล่างมายังบริเวณกึ่งกลางของภูเขาไฟฟูจิที่ใช้ชื่อเรียกว่า สถานีที่ 5 ในขณะที่ยอดภูเขาไฟฟูจิเทียบได้เป็นสถานีที่ 10 และบริเวณสถานีที่ 5 ซึ่งนับว่าเป็นจุดเชื่อมต่อของเส้นทางรถเข้าถึงและ

จุดเริ่มต้นเส้นทางเดินเท้า ก็จะมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับไว้แตกต่างกัน ดังมีรายละเอียดของแต่ละเส้นทางต่อไปนี้

1. เส้นทางเดินขึ้นเขาโยะชิตะงุชิ-คะวะงุชิโคะงุชิ เส้นทางที่เชื่อมต่อกับเส้นทางถนนฟูจิ ชูบารุไลน์ (Fuji Subaru Line) ตรงบริเวณสถานีที่ 5 ฟูจิชูบารุไลน์

เส้นทางถนนฟูจิ ชูบารุไลน์ เป็นถนนที่มีการเก็บค่าบริการทางด่วนคิดเป็นเงิน 2,100 เยน ถนนเส้นนี้อยู่ใกล้กับทะเลสาบคาวากุจิ เส้นทางถนนได้ขึ้นเนินทางทิศเหนือตอนล่างของภูเขาฟูจิ ในช่วงฤดูหนาวที่มีหิมะตกหนักเส้นทางอาจปิดให้บริการชั่วคราว และจะปิดไม่ให้รถยนต์ส่วนตัวเข้าในช่วงของฤดูป็นเขาประมาณช่วงเดือนกรกฎาคม-สิงหาคม แต่จะมีรถรับส่งให้บริการระหว่างที่จอดรถเชิงเขาด้านล่างและสถานีที่ 5 ซึ่งตั้งอยู่ที่ระดับความสูง 2,300 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล เป็นสถานีที่ 5 ที่ได้รับความนิยมมากที่สุด มีการพัฒนาดีที่สุดในเรื่องเข้าถึงได้ง่ายที่สุดโดยระบบขนส่งสาธารณะจากโตเกียว สถานีที่ 5 สายฟูจิชูบารุให้บริการที่จอดรถตู้ล็อกเกอร์หยอดเหรียญ ร้านอาหารและร้านค้า นอกจากนี้ เส้นทางถนนฟูจิ ชูบารุไลน์ มีศูนย์มรดกโลกฟูจิซัง (Fujisan World Heritage Center) ตั้งอยู่บริเวณก่อนด่านเก็บค่าผ่านทางด่วนอีกด้วย

สำหรับเส้นทางเดินขึ้นเขาโยะชิตะงุชิ-คะวะงุชิโคะงุชิ เป็นเส้นทางแรกเริ่มของการเดินแสวงบุญ ตั้งแต่ศาลเจ้าที่อยู่ตรงเนินเขาด้านล่าง ขึ้นไปยังยอดภูเขา ต่อมาเมื่อมีการสร้างถนนชูบารุไลน์ ทำให้เส้นทางเดินขึ้นเขาจึงเกิดเส้นทางคะวะงุชิโคะงุชิ บริเวณสถานีที่ 5 ก่อนที่เส้นทางจะไปบรรจบกับเส้นทางโยะชิตะงุชิเดิมที่สถานีที่ 6 ในเส้นทางคะวะงุชิมีม้าให้บริการขึ้นเขาถึงสถานีที่ 7 เส้นทางโยะชิตะงุชิ-คะวะงุชิโคะงุชิ ใช้เวลาในการเดินขึ้นเขาประมาณ 5 ชั่วโมง 40 นาที ในขณะที่ลงเขาใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง 20 นาที

2. เส้นทางเดินเท้าขึ้นเขาฟูจิโนะมียะงุชิ เส้นทางที่เชื่อมต่อกับเส้นทางถนนฟูจิซัง สกายไลน์ (Fujisan Skyline) ตรงบริเวณสถานีที่ 5 ฟูจิโนะมียะ

เส้นทางถนนฟูจิซัง สกายไลน์ เป็นถนนเส้นคดเคี้ยวที่มีลมค่อนข้างแรง เดิมเป็นถนนที่เก็บค่าผ่านทาง แต่ปัจจุบันเปิดให้ใช้ได้โดยไม่คิดค่าบริการ ถนนจะเปิดให้รถยนต์ส่วนบุคคลใช้ตลอดช่วงฤดูป็นเขาอย่างเป็นทางการประมาณเดือนกรกฎาคมถึงเดือนกันยายนเท่านั้น สำหรับในช่วงฤดูหนาวช่วงปลายเดือนพฤศจิกายนถึงเดือนเมษายน เส้นทางปิดให้บริการเช่นกัน เส้นทางถนนฟูจิซัง สกายไลน์ จะขึ้นมายังสถานีที่ 5 ฟูจิโนะมียะ (Fujinomiya) ที่ระดับความสูง 2,400 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล ซึ่งเป็นสถานีที่สูงที่สุด เข้าถึงได้ง่ายที่สุดโดยระบบขนส่งสาธารณะจากทางตะวันตกของญี่ปุ่น นอกจากนี้ที่จอดรถจำนวนมากแล้ว สถานีที่ 5 ฟูจิโนะมียะยังมีร้านค้า ร้านอาหาร และห้องสุขา เช่นเดียวกับร้านค้าที่พบในสถานีที่ 5 อื่นๆ จึงได้รับความนิยมเป็นอันดับสอง และมีการพัฒนามากเป็นอันดับสอง รวมทั้งยังมีศูนย์มรดกโลกภูเขาไฟฟูจิ (Mt. Fuji World Heritage Centre) ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดชิซุโอกะ

เส้นทางเดินเท้าขึ้นเขาฟูจิโนะมียะงุชิ เป็นเส้นทางที่สั้นที่สุดในการเดินขึ้นยอดเขาฟูจิ เส้นทางนี้สามารถชมปากปล่องภูเขาไฟโฮเอทั้งสองแห่งได้ ช่วงแรกของเส้นทางยังเป็นทางค่อยๆไต่ระดับขึ้น จนถึงสถานีที่ 7 ใหม่ เส้นทางมีสภาพเป็นลานหินก้อนใหญ่ๆ สีสน้ำตาลแดงกระจายออกไปเป็นวงกว้างแปลกตา ใช้เวลาในการเดินขึ้นเขาประมาณ 5 ชั่วโมง และเดินลงเขาประมาณ 4 ชั่วโมง 40 นาที

3. เส้นทางเดินเท้าขึ้นเขาโกะเทมบะงุชิ เส้นทางที่เชื่อมต่อกับเส้นทางถนนฟูจิซัง สกายไลน์-โกเทมบะ (Fujisan Skyline-Gotemba) ตรงบริเวณสถานีที่ 5 โกเทมบะ

เส้นทางถนนฟูจิซัง สกายไลน์-โกเทมบะ อยู่บนเส้นทางเดียวกับถนนฟูจิซัง สกายไลน์แต่มีจุดแยกเข้าที่แตกต่างกัน ในช่วงฤดูกาลป็นเขาและวันหยุดราชการประมาณเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม จะมีบริการรถบัสให้บริการถึงสถานีที่ 5 โกเทมบะ อยู่ทีระดับความสูงเพียง 1,400 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล เป็นสถานีที่

5 ที่พัฒนาน้อยที่สุด ประกอบด้วยร้านค้าเล็กๆ ป้ายรถเมล์ ห้องน้ำ และที่จอดรถ สถานีที่ 5 ของโกเท็มบะจึงเป็นสถานีที่ต่ำที่สุดในบรรดาสถานีที่ 5

เส้นทางเดินเท้าขึ้นเขาโกเท็มบะซุชิ นับเป็นเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับผู้มีกำลังขาแข็งแรงและชอบเดินบนพื้นทรายมากที่สุด เพราะเป็นเส้นทางที่มีจุดเริ่มต้นที่อยู่ในระดับที่ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับจุดเริ่มต้นการปีนเขาของเส้นทางอื่น ใช้เวลาเดินขึ้นประมาณ 6 ชั่วโมง 50 นาที และใช้เวลาในการเดินลงเขา 3 ชั่วโมง

4. เส้นทางเดินเท้าขึ้นเขาชิบะชิริงุชิ เส้นทางที่เชื่อมต่อกับเส้นทางถนนชูบาชิริ (Subashiri) ตรงบริเวณสถานีที่ 5 ชูบาชิริ (Subashiri)

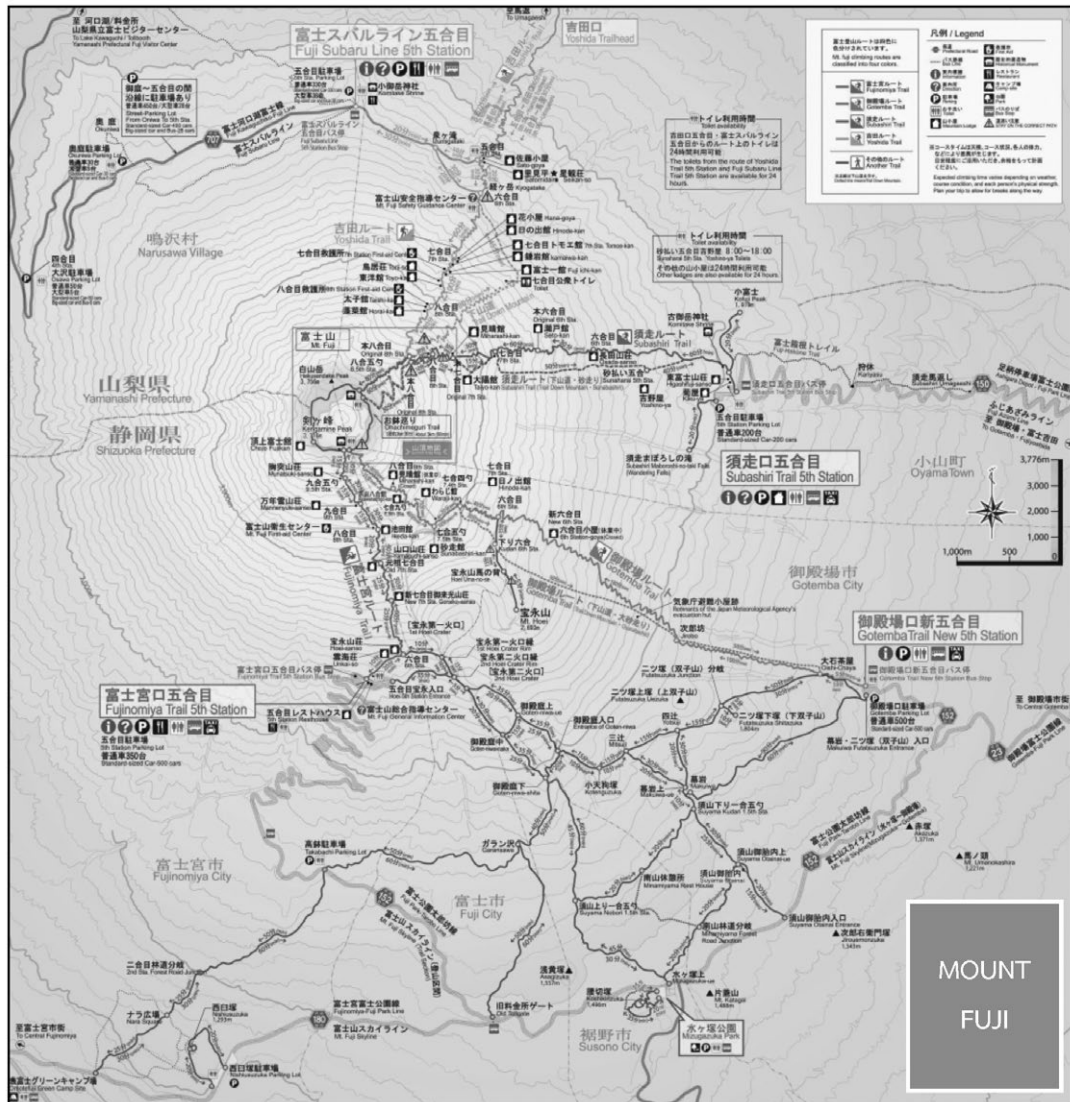
เส้นทางถนนชูบาชิริเป็นถนนที่คดเคี้ยวผ่านป่าของภูเขาไฟฟูจิ จะปิดไม่ให้ยานพาหนะส่วนตัวเข้าในช่วงฤดูปีนเขา ประมาณเดือนกรกฎาคม ถึง เดือนสิงหาคม แต่จะมีรถบัสให้บริการรับส่งระหว่างที่จอดรถที่ฐานของภูเขาและสถานีที่ 5 ทุกวันในช่วงฤดูปีนเขา ตั้งแต่กลางเดือนกรกฎาคมถึงกลางเดือนกันยายน และให้บริการในวันหยุดสุดสัปดาห์และวันหยุดนักขัตฤกษ์ตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคม เป็นสถานีที่ 5 ที่เข้าถึงได้ง่ายที่สุดเป็นอันดับสอง แต่ได้รับการพัฒนาน้อยกว่ามาก มีเพียงที่จอดรถ ห้องน้ำ ร้านค้าและร้านอาหารขนาดเล็กสองร้าน ไม่มีตู้ล็อกเกอร์หยอดเหรียญ

เส้นทางเดินเท้าขึ้นเขาชิบะชิริงุชิ มีความเขียวชอุ่มและสดชื่นมากที่สุดจากทั้ง 4 เส้นทาง ทำให้การเดินขึ้นเขามีร่มเงาต้นไม้กรองแสงแดดไว้ได้ชั้นหนึ่ง แต่เมื่อพ้นออกมาจากแนวต้นไม้สูงใหญ่ก็จะเป็นการเดินอยู่ท่ามกลางพุ่มไม้เตี้ยๆ และจะค่อยๆ เป็นพื้นที่ที่มีก้อนหินตามรายทางมากขึ้น เส้นทางชิบะชิริงุชิ ใช้เวลาเดินขึ้นประมาณ 5 ชั่วโมง 10 นาที และใช้เวลาในการเดินลงประมาณ 2 ชั่วโมง 40 นาที

นอกจากนี้ เส้นทางเดินเท้าขึ้นไปยังยอดภูเขาไฟฟูจิ ซึ่งเป็นเส้นทางที่ต่อเนื่องจากพื้นที่ที่เป็นสถานีที่ 5 ของทั้ง 4 เส้นทาง และเส้นทางโอะซะชิเมะจิริ ซึ่งเป็นเส้นทางเดินรอบปากปล่องภูเขาไฟ ที่มีระยะทางประมาณ 3 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินประมาณ 1 ชั่วโมงครึ่ง โดยตลอดเส้นทางเดินขึ้นภูเขาไฟฟูจิทั้ง 4 เส้นทาง มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้บริการ ประกอบด้วย ที่พักบนภูเขา ห้องน้ำ หน่วยปฐมพยาบาล และอนุสรณ์สถานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งจะให้บริการตามชั้นความสูงต่างๆ แตกต่างกันไปตามแต่ละเส้นทาง (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2: จำนวนสิ่งอำนวยความสะดวกบนเส้นทางเดินเท้าขึ้นภูเขาไฟฟูจิ

Trail	จำนวนสิ่งอำนวยความสะดวก (แห่ง)			
	ห้องน้ำ	ที่พักบนเขา	สถานปฐมพยาบาล	อนุสาวรีย์ทางประวัติศาสตร์
1. เส้นทางเดินเท้าโยซึตะ	3	11	2	-
2. เส้นทางเดินเท้าฟูจิโนมียะ	-	7	1	-
3. เส้นทางเดินเท้าโกเท็มบะ	-	6	-	-
4. เส้นทางเดินเท้าชูบาชิริ	-	7	-	1
5. เส้นทางเดินเท้าโอะฮาชิเมจิริ	2	-	-	2

ภาพที่ 2: ถนนเข้าถึงและเส้นทางเดินเท้าขึ้นภูเขาไฟฟูจิหลัก 4 เส้นทาง
ที่มา: Council for the Promotion of the Proper Use of Mt. Fuji (2016)

การบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกภูเขาไฟฟูจิภายใต้การกำกับของคณะกรรมการมรดกโลก

นับแต่ภูเขาไฟฟูจิได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมเมื่อ ปีพ.ศ. 2556 รัฐบาลญี่ปุ่นได้จัดทำรายงานสภาพการอนุรักษ์ (state of conservation) ที่เสนอต่อยูเนสโกไปแล้วจำนวน 2 ครั้ง ในปีพ.ศ. 2559 และ ปีพ.ศ. 2562 โดยสภามรดกโลกทางวัฒนธรรมฟูจิซึ่ง อันประกอบด้วย จังหวัดยามานะชิ จังหวัดชิซุโอกะ หน่วยงานเทศบาลที่เกี่ยวข้อง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ โดยการประสานงานของสำนักงานกิจการวัฒนธรรม กระทรวงสิ่งแวดล้อม และกรมป่าไม้

การบริหารแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมบนฐานทรัพยากรที่มีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล
กรณีศึกษา: ภูเขาไฟฟูจิ อุทยานแห่งชาติฟูจิ-ฮาโกเนะ-อิชิ ประเทศญี่ปุ่น

1. รายงานสภาพการอนุรักษ์ของปีพ.ศ. 2559 จำนวน 640 หน้า สรุปตามข้อเสนอแต่ละประเด็น ได้ดังนี้

1.1 ให้ทางวิจัยทัศนโดยรวมสำหรับทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับความต้องการที่ขัดแย้งกันเพื่อให้เข้าถึงและพักผ่อนหย่อนใจ และเพื่อรักษาคุณภาพทางจิตวิญญาณและสุนทรียภาพ ได้รายงานไว้ดังนี้

1.1.1 วัตถุประสงค์เพื่อจัดการมรดกโลกพุจีซึ่งประกอบด้วยรายการมรดกโลก 25 รายการทั้งในฐานะความเป็นเอกลักษณ์และในฐานะภูมิทัศน์วัฒนธรรม และเพื่อดำเนินการจัดระบบการจัดการด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ร่วมกับการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันและการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นทั้งหมด

1.1.2 สรุป

1) การจัดการในฐานะความเป็นเอกลักษณ์ รายการมรดกโลกทั้ง 25 รายการได้รับการปฏิบัติเป็นหนึ่งเดียวกัน และความสัมพันธ์ระหว่างรายการมรดกโลกเป็นที่ประจักษ์ชัดถึงคุณสมบัติทั้งทางด้านจิตวิญญาณและสุนทรียภาพ การจัดการแบบบูรณาการถูกนำมาใช้ในการรักษามุมมองที่สวยงามของภูเขาไฟพุจีจากจุดชมวิว 2 บริเวณ (ช่องแคบนากาโนะคุระบนชายฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือของทะเลสาบไมโตสุโกะและป่าสนมิโฮโนะมัตสึบาระ)

2) การจัดการในฐานะความเป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรม มีความพยายามที่จะหลอมรวมความต้องการทางสังคมระหว่างชีวิต การทำมาหากิน การท่องเที่ยว และการพักผ่อนหย่อนใจ ในขณะเดียวกันก็รักษาคุณภาพทางจิตวิญญาณและสุนทรียศาสตร์ที่ประกอบกันเป็นคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล การแก้ไขปัญหาที่กลมกลืนกันจะพบเป็นประเด็นของการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างกัน จากมุมมองของการปฏิบัติต่อรายการมรดกโลกและเขตกันชนในฐานะของความเป็นภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม

1.1.3 บทบาทของชุมชนท้องถิ่น

1) เพื่อให้เข้าใจอย่างชัดเจนถึงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของรายการมรดกโลก และตระหนักถึงความสำคัญของมรดกโลกทางวัฒนธรรม

2) เข้าร่วมการอภิปราย ปฏิบัติ และการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

3) ตระหนักถึงบทบาทร่วมกันอย่างชัดเจนและมีส่วนร่วมอย่างมีประสิทธิภาพที่นำไปสู่การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ภูเขาไฟพุจีอย่างมีประสิทธิภาพ

4) เพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้เข้าชมและนักปีนเขาโดยทั่วไป พร้อมส่งเสริมทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์

1.2 ให้กำหนดเส้นทางจาริกแสวงบุญบนเนินด้านล่างของภูเขาพุจีให้สัมพันธ์กับศาลเจ้าและที่พักและความเชื่อมโยงไปยังเส้นทางขึ้นบน พร้อมทั้งพิจารณาถึงความสามารถในการรับรู้และเข้าใจได้ถึงสิ่งเหล่านี้ได้รายงานไว้ดังนี้

1.2.1 ระบบเพื่อการวิจัยได้จัดตั้งขึ้น/ปรับปรุงขึ้น โดยมีศูนย์กลางอยู่ที่ศูนย์มรดกโลกพุจีซึ่งระบบดังกล่าวจะแสดงตำแหน่งและเส้นทางของเส้นทางจาริกแสวงบุญที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว พร้อมทั้งแสดงความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ระหว่างรายการมรดกโลกที่แตกต่างกัน มีการรวบรวมผลงานวิจัยต่างๆ และศึกษาวิจัยเพื่อเสนอแนะและให้ข้อคิดเห็นต่อองค์กรปกครองภาครัฐ

1.2.2 ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นในกลยุทธ์การสื่อความหมายด้วยวิธีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอนและรอบคอบ เพื่อช่วยให้ผู้เข้าชมรับรู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ ได้ง่ายทั้งในแง่ของคุณสมบัติทางจิตวิญญาณและสุนทรียภาพ การบรรยายให้ความรู้จะได้รับการประสานกับโรงเรียน ส่วนการจัดนิทรรศการและการสัมมนาจะจัดขึ้นที่พิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์ศิลปะ และสถานที่อื่นๆ

1.3 ให้พัฒนากลยุทธ์การจัดการผู้เยี่ยมชมโดยพิจารณาจากความสามารถในการรองรับได้ที่ได้ศึกษาวิจัยไว้สำหรับเส้นทางการเข้าถึงด้านบน ได้รายงานไว้ดังนี้

1.3.1 มีการกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดต่างๆ ดังที่แสดงด้านล่าง โดยอ้างอิงจากคู่มือมรดกโลกฉบับที่ 1 การจัดการการท่องเที่ยวในแหล่งมรดกโลก คู่มือการปฏิบัติสำหรับผู้จัดการแหล่งมรดกโลก พร้อมทั้งศึกษาจากอุทยานแห่งชาติในประเทศอื่นๆ และมีการติดตามผล

1.3.2 สิ่งสำคัญยิ่งคือนักปีนเขาจะใช้รูปแบบการปีนเขาที่หลากหลายเพื่อให้สามารถรับรู้ถึงพลังทางจิตวิญญาณและความงามของคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของฟูจิซัง และเมื่อตระหนักถึงข้อพิจารณาของความสามารถในการรองรับได้ของเส้นทางเดินบนเขา การจัดการนักท่องเที่ยวคือการจัดการให้มีรูปแบบการปีนขึ้นฟูจิซังตามที่ต้องการ

1.3.3 การถ่ายทอดประเพณีวัฒนธรรมของการขึ้นสู่สวรรค์ที่มีต้นกำเนิดจากการบูชาที่มีขึ้นในศตวรรษที่ 17 เป็นประเพณีทางวัฒนธรรม

1.3.4 บำรุงรักษาภูมิทัศน์บริเวณทางขึ้นและรอบยอดเขา

1.3.5 ความปลอดภัยและความสะดวกสบายของผู้มาเยือนที่ขึ้นไป

1.3.6 แผนการวิจัยระยะเวลา 3 ปีที่วางแผนไว้สำหรับปีพ.ศ. 2558-2560 กำลังดำเนินการอยู่ โดยส่วนใหญ่เกี่ยวกับขีดความสามารถในการรองรับสำหรับเส้นทางการเข้าถึงด้านบน เพื่อให้บรรลุถึง “รูปแบบการขึ้นฟูจิซังที่ต้องการ” ภายในเดือนกรกฎาคม 2561 จะมีการกำหนดตัวบ่งชี้หลายดัชนีและระดับที่ต้องการโดยตัวบ่งชี้ รวมถึงจำนวนนักปีนเขารายวัน จากมุมมองในเรื่องการถ่ายทอดประเพณีวัฒนธรรมของการปีนเขา การบำรุงรักษาภูมิทัศน์ที่สวยงาม และความปลอดภัยและความสะดวกสบายในการขึ้นฟูจิซัง

1.3.7 มาตรการต่างๆ ประกอบด้วยการกระจายความแออัดของจำนวนนักปีนเขาบนยอดเขาตามวันและเวลาที่กำหนด และการให้ข้อมูลเพื่อความปลอดภัยของนักปีนเขา การดำเนินงานอย่างใกล้ชิดกับกลยุทธ์การสื่อความหมาย นักท่องเที่ยวและนักปีนเขาจะได้รับการกระตุ้นให้รับรู้และเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันของสถานที่ในส่วนต่างๆ และการเยี่ยมชมพื้นที่ต่างๆ บริเวณเชิงเขา และ/หรือการนำเที่ยวแบบวงรอบในสถานที่ท่องเที่ยวโดยรอบ

1.3.8 มาตรการและตัวบ่งชี้จะได้รับการประเมินและทบทวนเป็นระยะเพื่อความก้าวหน้าและปรับปรุงการจัดการนักท่องเที่ยว

1.4 ให้พัฒนาแนวทางการอนุรักษ์โดยรวมสำหรับเส้นทางการเข้าถึงด้านบนและกระท่อมที่พักที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเส้นทางรถแทรกเตอร์ ได้รายงานไว้ดังนี้

1.4.1 เส้นทางขึ้นเขาและกระท่อมบนภูเขาแรกเริ่มเกิดจากการเดินขึ้นเขาเพื่อไปสักการะซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติธรรม ในขณะที่เส้นทางรถไฟนั้นขาดไม่ได้สำหรับการทำงานของกระท่อมบนภูเขา การอนุรักษ์และการจัดการจะต้องได้รับการส่งเสริมอย่างรอบด้าน โดยเน้นที่ความสัมพันธ์ที่กลมกลืนและเกื้อกูลกันขององค์ประกอบทั้งสามส่วน

1.4.2 สำหรับเส้นทางขึ้นเขา มาตรการที่กำหนดไว้ในกลยุทธ์การจัดการนักท่องเที่ยวจะถูกนำมาใช้ เพื่อลดผลกระทบของนักท่องเที่ยวต่อเส้นทางเดินขึ้น การลาดตระเวนจะดำเนินการตาม “คู่มือสำหรับการลาดตระเวนเส้นทางขึ้นของฟูจิซัง” เพื่อติดตามสถานการณ์ปัจจุบันของเส้นทางเดินขึ้น การบำรุงรักษาซ่อมแซมจะใช้วัสดุและวิธีการที่กลมกลืนกับภูมิทัศน์ที่สวยงาม

1.4.3 สำหรับกระท่อมบนภูเขา จะมีการปรับปรุงเพื่อให้เกิดความกลมกลืนกับภูมิทัศน์ที่สวยงาม โดยพิจารณาจากกรณีศึกษาปัจจุบัน สำหรับเส้นทางรถแทรกเตอร์จะมีการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อปรับปรุงตามความจำเป็น

1.5 ให้พัฒนากลยุทธ์ด้านการสื่อความหมายที่สะท้อนให้เห็นถึงความเกี่ยวเนื่องของสถานที่แต่ละแห่งกับทรัพยากรโดยรวมทั้งหมด และของเส้นทางแสวงบุญโดยรวมทั้งบนและล่างของเนินเขา เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจให้กับผู้มาเยือนที่มาชมศูนย์มรดกโลกทั้งสองแห่ง ได้รายงานไว้ดังนี้

1.5.1 ระบบสำหรับการวิจัยจะถูกจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการตรวจสอบที่ครอบคลุมมากขึ้น รวมทั้งการระบุเส้นทางแสวงบุญเพิ่มเติม ผลการศึกษาเหล่านี้จะถูกรวบรวมอย่างเป็นระบบและนำเสนอและนำไปใช้ประโยชน์

1.5.2 จะมีการให้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลผ่านการจัดตั้งศูนย์มรดกโลก พูจิ การพัฒนาทรัพยากรบุคคล เช่น มัคคุเทศก์มรดกโลก และโปรแกรมการศึกษาที่ดำเนินการกับโรงเรียน และการจัดหาเส้นทางจำลอง จะมีการจัดเตรียมข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการอนุรักษ์และการขึ้นสู่ภูเขาไฟฟูจิอย่างปลอดภัย

1.6 ให้เสริมสร้างดัชนีชี้วัดการติดตามตรวจสอบที่สะท้อนถึงจิตวิญญาณและสุนทรียภาพของภูมิทัศน์ ได้รายงานไว้ดังนี้

1.6.1 ตัวบ่งชี้การติดตามได้รับการเสริมความแข็งแกร่งเพื่อระบุผลกระทบเชิงลบต่อรายการมรดกโลก เพื่อประเมินประสิทธิภาพของกลยุทธ์ที่ใช้ อันนำไปสู่การแก้ไขหรือปรับปรุงในประเด็นต่างๆ พร้อมทั้งมีการทบทวนกลยุทธ์

1.6.2 เพื่อติดตามตรวจสอบความงามของภูมิทัศน์ ได้มีการเพิ่มจุดสังเกตใหม่ 34 จุด โดยเป็นจุดชมวิวดิม 2 จุด ที่บริเวณช่องแคบนาคาโนะคุระบนชายฝั่งตะวันตกเฉียงเหนือของทะเลสาบโมโตสุโกะ และที่ป่าสนมิโฮโนะมัตสึบาระ

1.7 ให้พัฒนากลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง ได้รายงานไว้ดังนี้

1.7.1 มาตรการจะได้รับการส่งเสริมตามแผนป้องกันภัยพิบัติ เช่น แผนป้องกันภัยพิบัติระดับภูมิภาคและขั้นตอนอื่นๆ ที่จัดทำโดยจังหวัดยามานาชิ จังหวัดชิซุโอกะ และเทศบาลที่เกี่ยวข้อง เพื่อปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวและผู้อยู่อาศัยจากภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรการที่ตอบสนองต่อการปะทุอย่างกะทันหัน จะมีการหารือเกี่ยวกับวิธีการส่งข้อมูลไปยังนักปีนเขา รวมถึงแผนกำหนดเส้นทางการอพยพ ผลลัพธ์จะสะท้อนเป็น “แผนอพยพบริเวณกว้างสำหรับภูเขาไฟฟูจิ”

1.7.2 มาตรการสำหรับภัยพิบัติในรายการมรดกโลกอื่นที่เชิงเขา จะดำเนินการเพื่อป้องกันภัยพิบัติและการฟื้นคืนสภาพเดิมของสิ่งปลูกสร้าง เช่นเดียวกับมาตรการความปลอดภัยสำหรับผู้นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ดำเนินการภายใต้ “แผนปฏิบัติการป้องกันภัยพิบัติของหน่วยงานเพื่อกิจการวัฒนธรรม”

1.8 ให้ความคุ้มครองการพัฒนา ได้รายงานไว้ดังนี้

1.8.1 ในบริเวณที่เป็นเขตกันชนที่มีความเข้มงวดน้อยต่อขนาด (สัดส่วน) และที่ตั้งของอาคาร ขั้นตอนการบริหาร เช่น การปรึกษาหารือล่วงหน้าในการพัฒนากับคณะกรรมการที่ปรึกษาจะได้รับการยกระดับมากขึ้น ประสิทธิภาพของการคุ้มครองการพัฒนาจะได้รับการส่งเสริมมากขึ้นผ่านการตรวจพบแรงกดดันของการพัฒนาตั้งแต่เนิ่นๆ รวมถึงการประสานงานที่ตามมา แผนภูมิทัศน์และกฎระเบียบจะได้รับการพัฒนาและปรับปรุงโดยหน่วยงานปกครองของรัฐ ซึ่งจะควบคุมแรงผลักดันของชุมชนทั้งหมดต่อการอนุรักษ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจังหวัดยามานาชิที่ได้นำกฎระเบียบใหม่มาใช้ควบคุมการพัฒนาในส่วนที่เป็นรายการมรดกโลกในเขตกันชนทางฝั่งจังหวัดยามานาชิ รวมถึงพื้นที่ตามแนวชายฝั่งของทะเลสาบฟูจิทั้งห้า

1.8.2 ปัญหาเฉพาะที่ต้องได้รับการแก้ไขเป็นกรณี เช่น การกลบกลืนของทัศนวิสัย จะได้รับการแก้ไขในขั้นต้นด้วยการดำเนินการอย่างรวดเร็วเพื่อให้เกิดผลทันที ตามด้วยมาตรการสำหรับการแก้ปัญหาพื้นฐาน ซึ่งจะดำเนินการในแนวทางที่วางแผนไว้อย่างรอบคอบ (เช่น การปรับปรุงบ่อน้ำแร่

ไอซีในะฮักไกและน้ำตกชิโรโตะ โนะ ตากิ การติดตั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่สถานที่ห้าของเส้นทางโยชิโดตลอดจนการอนุรักษ์ป่าสน)

2. รายงานสภาพการอนุรักษ์ของปีพ.ศ. 2562 จำนวน 104 หน้า สรุปตามข้อเสนอแต่ละประเด็นได้ดังนี้

2.1 การกำหนดเส้นทางแสวงบุญบนเนินดำนล่างของภูเขา มีการจัดทำแผนสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับเส้นทางแสวงบุญ ฯลฯ และดำเนินการวิจัยตามแผนโดย “ศูนย์มรดกโลกฟูจิซัง” ของจังหวัดยามานาชิและจังหวัดชิซุโอกะ เป็นส่วนสำคัญ เพื่อชี้แจงเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ระหว่างรายการมรดกโลกต่างๆ ผลลัพธ์สะท้อนได้จากแนวทางในวางแผนที่เป็นขั้นเป็นตอน กลยุทธ์การสื่อความหมาย และกลยุทธ์การจัดการผู้มาเยือน

2.2 กลยุทธ์การจัดการนักท่องเที่ยว มีการกำหนดตัวบ่งชี้และระดับเป้าหมายเพื่อให้บรรลุถึง “รูปแบบการเดินขึ้นฟูจิซังที่ต้องการ” ในปีเป้าหมาย 2562 และมีการใช้มาตรการเพื่อให้บรรลุตามระดับเป้าหมาย สำหรับจำนวนนักปีนเขา ไม่ใช่ระดับความแออัดจะรุนแรงและเป็นปัญหาเสมอไปในแง่ของความปลอดภัยหรือความสะดวกสบายของนักปีนเขา จึงได้มีการกำหนดตัวชี้วัดและระดับเป้าหมายเพื่อจัดการกับความแออัดที่เกิดขึ้นตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด และมาตรการต่างๆ เช่น การจัดหาข้อมูลเพื่อบรรเทาความแออัดและรับประกันความปลอดภัย นอกจากนี้ มาตรการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมหรือท่องเที่ยวในแหล่งรายการมรดกโลกอื่นๆ ที่ตั้งอยู่บนเนินดำนล่างของภูเขาได้รับการส่งเสริมโดยการกำหนดเส้นทางแสวงบุญบนเนินดำนล่างและกลยุทธ์การสื่อความหมาย

2.3 แนวทางการอนุรักษ์โดยรวมสำหรับเส้นทาง การเข้าถึงด้านบนและกระท่อมที่เกี่ยวข้องรวมถึงเส้นทางรถแทรกเตอร์ มีการใช้มาตรการจัดการนักท่องเที่ยวเพื่อควบคุมผลกระทบของการปีนเขาบนเส้นทางเดินขึ้น และมีการพัฒนาตัวชี้วัดเพื่อวัดประสิทธิภาพของพวกเขา เช่นเดียวกับความพยายามในการสร้างความกลมกลืนทางทัศนวิสัยให้ต่อเนื่อง รวมถึงการใช้วัสดุและวิธีการทางวิศวกรรมที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์โดยรอบสำหรับงานบำรุงรักษาและซ่อมแซมทางขึ้นตลอดจนการเลือกการออกแบบป้ายที่กลมกลืนกัน

2.4 กลยุทธ์การสื่อความหมาย มีศูนย์มรดกโลกฟูจิซัง ในจังหวัดยามานาชิและจังหวัดชิซุโอกะได้เปิดขึ้นเพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับการวิจัยเกี่ยวกับเส้นทางจาริกแสวงบุญ การสื่อความหมาย และการให้ข้อมูลและนับตั้งแต่เริ่มมาก็ได้ดำเนินการอย่างแข็งขัน สะสม นำเสนอ และใช้ประโยชน์จากงานวิจัย นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการมาตรการโดยใช้ผลการวิจัยเพื่อส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเยี่ยมชมรายการมรดกโลกอื่นๆ ที่ตั้งอยู่บนเนินดำนล่างของภูเขา เพื่อให้รับรู้และเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

2.5 กลยุทธ์การบริหารความเสี่ยง มีการดำเนินการตามมาตรการแผนภัยพิบัติต่างๆ เช่น แผนป้องกันภัยพิบัติในระดับภูมิภาคยังคงดำเนินต่อไป มีความพยายามเป็นพิเศษในการปรับปรุงมาตรการเพื่อตอบสนองต่อการปะทุของภูเขาไฟอย่างฉับพลัน รวมถึงการให้ข้อมูลแก่นักปีนเขา นอกจากนี้ยังมีมาตรการเพิ่มเติมสำหรับการป้องกันภัยพิบัติและการฟื้นฟูหลังเกิดภัยพิบัติสำหรับอาคารและมาตรการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้โดยอ้างอิงจาก “แผนป้องกันภัยพิบัติสำหรับสมบัติทางวัฒนธรรมของหน่วยงานเพื่อกิจการวัฒนธรรม”

2.6 การควบคุมการพัฒนา เพื่อรับมือกับแรงกดดันจากการพัฒนา เช่น การก่อสร้างอาคารในพื้นที่เชิงเขา ได้มีการพยายามตรวจหาตั้งแต่เนิ่นๆ ผ่านการเฝ้าติดตามเพื่อเป็นมาตรการในการเพิ่มประสิทธิภาพการควบคุมการพัฒนา นอกจากนี้ สำหรับประเด็นการสร้างความปลอดภัยของทัศนวิสัยนั้น โครงการต่างๆ ได้ดำเนินการเพื่อปรับปรุงแนวทางที่วางแผนไว้ ในขณะเดียวกันก็ให้ความเคารพต่อการสร้างความเห็นพ้องต้องกันกับชุมชนท้องถิ่น

2.7 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของตัวชี้วัดการติดตามตรวจสอบ จังหวัดยามานาชิและชิซูโอกะ และเทศบาลที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตรวจสอบเป็นประจำทุกปี โดยอิงตามตัวชี้วัดการติดตามตรวจสอบที่ระบุไว้ใน “แผนการอนุรักษ์และการจัดการที่ครอบคลุมสำหรับมรดกโลกทางวัฒนธรรมฟูจิซัง” นอกจากนี้ สภามรดกโลกทางวัฒนธรรมฟูจิซัง ได้รวบรวมและประเมินผลการติดตามในรายงานประจำปี โดยยืนยันว่ามาตรการต่างๆ ได้ผลและไม่มีผลกระทบในทางลบต่อรายการมรดกโลกหรือบริเวณโดยรอบ

จากผลการวิจัย อภิปรายได้ว่า ภูเขาไฟฟูจิ เป็นทรัพย์สินที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการรับรู้ถึงวัฒนธรรมและคุณค่าทางจิตวิญญาณของคนในประเทศญี่ปุ่นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน คนญี่ปุ่นไม่ได้ให้ความสำคัญกับภูเขาฟูจิในการเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีความโดดเด่นและมีทัศนียภาพที่สวยงามแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่ยังได้รับรู้และเข้าใจโดยต้องท้าวภูเขาไฟฟูจิเปรียบเสมือนสัญลักษณ์ที่ศักดิ์สิทธิ์และสะท้อนถึงคุณค่าทางจิตวิญญาณของคนญี่ปุ่นควบคู่กันไป เป็นพื้นที่ที่หลอมรวมความเชื่อดั้งเดิมของคนญี่ปุ่นในการบูชาภูเขา ธรรมชาติ ผสมผสานพระพุทธศาสนา และลัทธิชินโตเข้าด้วยกันอย่างลึกซึ้ง และปัจจุบันยังคงมีผู้แสวงบุญจำนวนมากในการประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อดั้งเดิมเหล่านี้

ขณะเดียวกันได้มีการพัฒนาเส้นทางเดินเท้าขึ้นไปยอดภูเขาไฟถึง 4 เส้นทางหลัก แต่ละเส้นทางจะเชื่อมกับเส้นทางถนนที่นำนักท่องเที่ยวขึ้นมาจากบริเวณเชิงเขาด้านล่างมายังบริเวณสถานีกึ่งกลางของภูเขาไฟฟูจิที่ใช้ชื่อเรียกว่าสถานีที่ 5 โดยแต่ละเส้นทางจะมีระยะทางแตกต่างกัน ทั้งด้านระยะเวลาในการเดินทางขึ้นสู่ยอดเขา และความพร้อมในด้านการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก และบางเส้นทางมีการปิดให้บริการในช่วงที่มีข้อจำกัดด้านสภาพภูมิอากาศที่รุนแรง ถือเป็นทางเลือกที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวหรือผู้แสวงบุญสามารถใช้ในการวางแผนการเดินทางขึ้นสู่ยอดปากปล่องภูเขาไฟได้ตามศักยภาพและความต้องการ ในช่วงที่ผ่านของการวางแผนพัฒนาพื้นที่ต่างๆ เหล่านี้เพื่อรองรับการเติบโตในอนาคตกลับได้รับการโต้แย้งจากภาคส่วนต่างๆ ในด้านผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับผู้คนในพื้นที่โดยรอบ รวมทั้งการความเสี่ยงต่อการรบกวนคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมของพื้นที่ได้ ทำให้เป็นบทเรียนที่รัฐบาลญี่ปุ่นและกลไกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการต้องทบทวนแนวทางในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ในระยะยาวมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็ไม่ลดทอนโอกาสของประชาชนที่จะได้เข้าถึงการใช้ประโยชน์ในเชิงคุณค่าที่สำคัญสำหรับคนรุ่นต่อไป

ปัจจุบัน แม้ว่าภูเขาไฟฟูจิจะได้รับการคุ้มครองดูแลโดยอุทยานแห่งชาติฟูจิ-ฮาโกเนะ-อิซุ และยังขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่มรดกโลกก็ตาม แต่สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันมีกิจกรรมการพัฒนาและใช้ประโยชน์ที่ดินที่เข้มข้นตามความต้องการของผู้ใช้ทรัพยากร และเสี่ยงต่อการสูญเสียคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของทรัพย์สินที่ขึ้นทะเบียนไว้ทั้ง 25 ส่วนภูเขาไฟฟูจิและพื้นที่โดยรอบ โดยที่ยุทธศาสตร์ประกาศให้ภูเขาฟูจิเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์และแหล่งสร้างแรงบันดาลใจทางศิลปะ ถึงอย่างไรก็ตาม รัฐบาลญี่ปุ่นได้ตระหนักต่อการวางวิสัยทัศน์และแนวทางเชิงกลยุทธ์ในการบริหารจัดการพื้นที่ให้เป็นระบบ รวมทั้งการจัดทำรายงานสภาพการอนุรักษ์เสนอต่อยูเนสโกอย่างต่อเนื่อง ทำให้สภามรดกโลกทางวัฒนธรรมฟูจิซังของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งมีหลายหน่วยงานเข้าร่วมมือในฐานะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสำคัญจึงได้กำหนดแนวทางการวางแผนเพื่อการบริหารจัดการในระยะยาวโดยการมุ่งเน้นการลดความขัดแย้งในการพัฒนาพื้นที่และการใช้ประโยชน์ที่ดิน เสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจในการพัฒนา การบริหารจัดการด้านนักท่องเที่ยว การสื่อความหมายของคุณค่าทางด้านการเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจควบคู่กับการดำรงคุณค่าทางจิตวิญญาณและสุนทรียภาพ การติดตามตรวจสอบสถานภาพของแหล่งและผลกระทบต่างๆ การบริหารจัดการด้านการป้องกันและรับมือกับภัยพิบัติ รวมถึงการควบคุมการพัฒนาในเขตพื้นที่แนวกันชนที่ยังมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเบาบาง การควบคุมที่ตั้งอาคาร รวมทั้งความกลมกลืนด้านทัศนียภาพ และต้องมีการปรึกษารื้อล่องหน้ากับคณะกรรมการที่ปรึกษาที่เกี่ยวข้องที่จะมีการยกระดับการทำงานที่เข้มข้นขึ้น

ความพยายามอย่างถึงที่สุดของรัฐบาลญี่ปุ่นและบทบาทของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกภูเขาไฟฟูจิ สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงในการดำรงรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติควบคู่กับวัฒนธรรมที่เป็นส่วนหนึ่งของคุณค่าทางจิตวิญญาณของคนญี่ปุ่น โดยความพยายามดังกล่าวทำให้การดำเนินนโยบายหลักของกระทรวงสิ่งแวดล้อม และกระทรวงอื่นๆ ของประเทศญี่ปุ่นบูรณาการแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบและมีความเป็นเอกภาพ กระจายบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของจังหวัดที่ตั้งอยู่โดยรอบพื้นที่ภูเขาฟูจิเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการปรึกษาหารือและตัดสินใจในแผนพัฒนาต่างๆ สร้างมาตรการและแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุนการเข้าถึงการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่สอดคล้องกับความต้องการและแรงบันดาลใจของผู้คน โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวและผู้จาริกแสวงบุญ การผสมผสานรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินของผู้ประกอบการ ภาคเอกชน เกษตรกร ที่สร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและรายได้จากการท่องเที่ยวอันเป็นการลดช่องว่างในการพัฒนาพื้นที่ได้เป็นอย่างดี และช่วยผลักดันให้พวกเขาเหล่านี้มีแรงจูงใจในการเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการวางแผนพัฒนาและส่งเสริมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรจากพื้นที่อย่างสมดุลและยั่งยืน และหากเปรียบเทียบถึงรูปแบบการบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกตามหลักสากลของหลายประเทศในกลุ่มตะวันตก พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ทั้งในด้านการดำเนินนโยบาย การสร้างการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจการตัดสินใจ การผสมผสานการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่มรดกโลก รวมทั้งการสื่อความหมายจากคุณค่าของทรัพยากรเพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ด้านการพักผ่อนหย่อนใจ ควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางจิตวิญญาณและสุนทรียภาพ

สรุป

การบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมฟูจิซัง โดยสภามรดกโลกทางวัฒนธรรมฟูจิซัง ได้สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อข้อเสนอแนะและคำแนะนำของคณะกรรมการมรดกโลก ถึงแม้ส่วนใหญ่จะดำเนินการตามข้อเสนอแนะ และมีการศึกษาวิจัยควบคู่ไปด้วย แต่การดำเนินงานบางประเด็นซึ่งนับว่าเป็นข้อเสนอแนะที่ยังคงสะท้อนให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน คือ ความแออัดของนักท่องเที่ยวที่เดินขึ้นเขา พร้อมทั้งการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นกระท่อมที่พักที่อยู่ตามเส้นทางเดินขึ้นเขาทั้ง 4 เส้นทางนั้น อีกทั้งสภามรดกโลกทางวัฒนธรรมฟูจิซัง ยังสะท้อนให้เห็นว่าปริมาณความแออัดของนักท่องเที่ยวอาจไม่ใช่ปัญหารุนแรง แต่กลับให้ความสำคัญต่อความต้องการรูปแบบของเส้นทางเดินขึ้นเขาที่ต้องการ

นอกจากนี้จากรายงานของ Murakushi (2021) ได้สะท้อนให้เห็นว่าสภามรดกโลกทางวัฒนธรรมแห่งภูเขาฟูจิที่กำลังพิจารณาวิธีการใช้ประโยชน์จากภูเขาไฟฟูจิในฐานะแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมอย่างเหมาะสม จังหวัดยามานาชิได้ส่งแผนการก่อสร้างทางรถไฟบนภูเขาฟูจิในเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 2020 (พ.ศ.2563) เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวบนภูเขาฟูจิ โดยอ้างว่าแผนดังกล่าวเป็นระบบที่ดีในการจัดการปล่อย CO₂ จากการยนต์ด้วยการสร้างทางรถไฟบนภูเขาโดยเก็บค่าผ่านทางไปตามแนวถนนชูบารุไลน์จากตีนภูเขาไฟฟูจิที่ฟูจิ-โยชิตะ ไปยังสถานีที่ 5 ของภูเขาฟูจิ นอกเหนือจากการก่อสร้างทางรถไฟบนภูเขาฟูจิแล้ว แผนดังกล่าวยังรวมถึงการก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อาคารสถานี โรงไฟฟ้า ที่พัก ร้านอาหาร และห้องน้ำรอบสถานีที่ 5 รวมทั้งสร้างทางเดินที่เรียกว่า “โอดูดุ” นอกจากนี้ คาดว่าจะมีการก่อสร้างสถานีกลาง ซึ่งหมายความว่ามีความเสี่ยงสูงที่จะทำให้ลายธรรมชาติของภูเขาไฟฟูจิและทำลายสิ่งแวดล้อมและภูมิทัศน์ แม้ว่าฤดูกาลท่องเที่ยวจะถูกจำกัดไว้เพียงสามเดือนต่อปี จนถึงขณะนี้ แผนจะขยายการปฏิบัติการณ์ไฟตลอดทั้งปี รวมถึงเดือนในฤดูหนาว ซึ่งเป็นอันตรายอย่างยิ่งเนื่องจากสภาพอากาศในฤดูหนาวที่มีสภาพอากาศที่ค่อนข้างรุนแรง ในพื้นที่รอบสถานีที่ 5 ของสายชูบารุ กิจกรรมการพัฒนาใหม่จะได้รับการควบคุมอย่าง

เข้มงวดภายใต้พระราชบัญญัติอุทยานธรรมชาติ และ พระราชบัญญัติสงวนรักษาสมบัติทางวัฒนธรรม จังหวัด ยามาซาได้ส่งแผนการก่อสร้างทางรถไฟบนภูเขาฟูจิ ทั้งๆ ที่มีข้อบังคับเหล่านี้ เหตุผลที่อยู่เบื้องหลังโครงการที่มีความเสี่ยงนี้คือได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาลอาเบะ ซึ่งดำเนินนโยบายการท่องเที่ยวมากเกินไป สภามรดกโลกทางวัฒนธรรมฟูจิและนักอนุรักษ์ไม่เห็นด้วยกับแผนนี้ ท่ามกลางสถานการณ์เหล่านี้ การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาทำให้กิจกรรมทางการเมืองและเศรษฐกิจหยุดชะงัก

สำหรับการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกภูเขาไฟฟูจิภายใต้การกำกับของคณะกรรมการมรดกโลก ซึ่งรัฐบาลญี่ปุ่นได้จัดทำรายงานสภาพการอนุรักษ์ (state of conservation) ที่เสนอต่อยูเนสโกไปแล้วนั้นชี้ให้เห็นเชิงประจักษ์ว่า รัฐบาลญี่ปุ่นได้ให้ความสำคัญยิ่งต่อการดำเนินความพยายามในการจัดการภูมิทัศน์วัฒนธรรม ที่มีจุดมุ่งหมายในการหลอมรวมความต้องการทางสังคม การดำรงรักษาคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ การดำรงวิถีชีวิต ตลอดจนการท่องเที่ยวได้อย่างกลมกลืน โดยบริหารจัดการพื้นที่ในเชิงการผสมผสานอย่างกลมกลืนเพื่อตอบสนองต่อความต้องการควบคู่กับการดำเนินมาตรการเพื่อลดแรงกดดันโดยรอบเพื่อรักษาคุณค่าของพื้นที่ไว้ให้ได้ อีกทั้งยังใช้กลไกการทางสังคมในการสนับสนุนบทบาทของชุมชนท้องถิ่นในการตัดสินใจได้อย่างมีคุณภาพ ภายใต้การปรึกษาหารือร่วมกันของหลายฝ่าย แผนพัฒนากิจกรรมต่างๆ คำนึงถึงการสร้างโอกาสและช่องทางให้กับคนในชาติ นักปีนเขา ผู้จาริกแสวงบุญ และผู้มาเยือนได้เข้าถึงการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางวัฒนธรรมของฟูจิซึ่ง ผ่านการกำหนดวิสัยทัศน์ วิถีประสงค์ กลยุทธ์ รวมทั้งแผนพัฒนา และมาตรการรองรับที่เป็นระบบเชื่อมโยงกัน ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมบนฐานทรัพยากรที่มีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลเกิดประสิทธิผลและประสิทธิผลสำหรับความภาคภูมิใจของคนในชาติและผู้มาเยือนจากทั่วทุกภูมิภาคของโลก

อนึ่ง ข้อค้นพบที่สำคัญที่นำไปสู่การนำผลการวิจัยที่ได้มาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติหรือพื้นที่คุ้มครอง (protected areas) ที่ได้รับขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกในบริบทของประเทศไทยเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศญี่ปุ่น พบว่า

1. การประกาศพื้นที่คุ้มครองที่เป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติส่วนใหญ่ตั้งอยู่บนหลักการพื้นฐานในการคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ สัตว์ป่า และความหลากหลายทางชีวภาพเป็นสำคัญ อันเป็นการใช้มาตรการในการดำเนินงานที่เข้มข้นเพื่อระงับยับยั้งมิให้มีการบุกรุกแผ้วถางและใช้ประโยชน์โดยละเมิดในการควบคุมจัดการและเป็นการลดแรงกดดันในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่จะกระทบต่อการสูญเสียคุณค่าของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติอันควรค่าแก่การสงวนไว้เป็นทรัพยากรสาธารณะที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันตามวัตถุประสงค์หลักของการประกาศอุทยานแห่งชาติ โดยเห็นว่า การตั้งถิ่นฐานและใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติเป็นปัจจัยคุกคาม (threats) ที่ส่งผลกระทบต่อการสูญเสียคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล โดยดำเนินนโยบายและแผนงานที่มุ่งเน้นในการควบคุมปัจจัยด้านการตั้งถิ่นฐานและการใช้ประโยชน์ที่ดินของชุมชนในพื้นที่ธรรมชาติเหล่านี้อย่างเข้มงวด ในขณะที่แม้ว่าพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติจะมีทรัพยากรทางวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิมหรือมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ร่วมกันก็มีอาจนำมาใช้กล่าวอ้างในการได้รับสิทธิในการครอบครองและใช้ประโยชน์ได้ เว้นเสียแต่จะมีการพิสูจน์สิทธิอันชอบธรรมนั้นตามกฎหมาย ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นให้ความสำคัญยิ่งต่อการส่งเสริมผู้คนในชาติให้ตระหนักและเห็นคุณค่าของมรดกทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงกับระบบธรรมชาติอย่างกลมกลืน เห็นได้จากการส่งเสริมกิจกรรมการใช้ประโยชน์พื้นที่ของอุทยานแห่งชาติที่ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกได้สร้างโอกาสให้ประชาชนได้เข้าถึงการประกอบกิจกรรมการแสวงบุญหรือการเดินขึ้นยอดภูเขาไฟฟูจิเพื่อบูชาตามความเชื่อดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาอย่างต่อเนื่องยาวนานถือเป็นคุณค่าร่วมของคนในสังคมญี่ปุ่นโดยทั่วไป กอปรกับทางรัฐบาลได้มีการวางแผนและจัดระเบียบการใช้ประโยชน์พื้นที่ใช้สอยต่างๆ อย่างเหมาะสมและได้รับการพัฒนาสิ่งแวดล้อมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

2. แนวทางการพัฒนาและใช้ประโยชน์ในพื้นที่ร่วมกันเพื่อหวังผลทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะ การกระจายรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติสำหรับกรณีของประเทศไทยนั้นแตกต่างจากประเทศญี่ปุ่นอย่างเห็นได้ชัด โดยประเทศไทยเป็นการบริหารจัดการเชิงพื้นที่แบบเบ็ดเสร็จโดยหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชนและผู้ประกอบการมีโอกาสในการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบแยกส่วน การเข้าไปดำเนินการเพื่อประกอบกิจกรรมนั้นหนทางการและการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่กำกับดูแล ขณะที่ประเทศญี่ปุ่นเน้นการพัฒนาและบริหารจัดการพื้นที่แบบร่วมมือกัน (co-management) กิจกรรมการบริการการท่องเที่ยว ที่พัก การคมนาคม สิ่งอำนวยความสะดวกเปิดโอกาสให้ภาคธุรกิจเอกชนมีส่วนร่วมโดยตรง ส่วนหน่วยงานที่กำกับดูแลพื้นที่อุทยานแห่งชาติมีบทบาทในการบริหารจัดการเรื่องหน่วยบริการที่เป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยว (visitor center) การศึกษาวิจัยค้นคว้าองค์ความรู้ใหม่ๆ การให้บริการสื่อความหมายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการเรื่องความปลอดภัยและเหตุฉุกเฉิน รวมทั้งกรณีเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น

3. การให้บริการด้านเจ้าหน้าที่ประจำอุทยานแห่งชาติในกรณีของประเทศไทยมีเจ้าหน้าที่ให้บริการเฉพาะในส่วนของสำนักงาน ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวเป็นหลัก ขณะที่อุทยานแห่งชาติในประเทศไทยมีการกระจายเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานดูแลกระจายไปตามแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เนื่องจากนักท่องเที่ยวและผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติของไทยมีความต้องการเจ้าหน้าที่ในการดูแลความปลอดภัยและเป็นหน่วยในการให้บริการด้านต่างๆ เช่น ที่พักแรม สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ซึ่งแตกต่างไปจากการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติของประเทศญี่ปุ่นที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่สามารถเดินทางเข้าถึงพื้นที่โดยรถยนต์ส่วนตัวหรือบริการขนส่งสาธารณะ พฤติกรรมการท่องเที่ยวเน้นปัจเจกบุคคลมากกว่าการรวมกลุ่ม

4. ความพร้อมและศักยภาพในการวางแผนพัฒนาพื้นที่อุทยานแห่งชาติมรดกโลกของประเทศไทยเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและเป็นพลวัต ด้วยความต้องการและความคาดหวังในการเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากคุณค่าของทรัพยากรทางธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นที่ประจักษ์แก่สายตาทั้งในระดับชาติและในระดับสากล เป็นแรงขับเคลื่อนที่หน่วยงานและกลไกของภาคส่วนต่างๆ ทั้งรัฐ ท้องถิ่น และเอกชนต้องผนึกกำลังในการปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ให้มีความพร้อมในการรองรับการใช้สอยอย่างสมดุลทั้งในมิติด้านเศรษฐกิจสังคมและการรักษาคุณค่าของระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม ในบางกรณีมีการออกแบบและพัฒนาในเชิงโครงสร้างเพื่อเอื้ออำนวยแก่ผู้มาเยือนอย่างมีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม สำหรับประเทศไทยพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่เป็นมรดกโลกมีข้อจำกัดสูงในการพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพและโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เนื่องจากข้อได้เปรียบทางสังคมและอาจเป็นการรบกวนต่อระบบนิเวศทางธรรมชาติ ด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้การบริหารจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวโดยมากจึงถูกควบคุมและจัดการโดยหน่วยงานของรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียว

5. กลไกหลักในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติฟูจิ-ฮาโกเนะ-อิชิ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลทั้งในด้านนโยบาย แผนพัฒนาและองค์การบริหารจัดการของกระทรวงสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการอนุรักษ์ธรรมชาติ การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การควบคุมมลพิษ รวมถึงการรักษาระบบนิเวศให้เกิดความยั่งยืน ขณะเดียวกันกลไกการบูรณาการร่วมในลักษณะของการตัดข้ามภารกิจในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติได้รับการดำเนินการโดยกระทรวงที่ดิน โครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม และการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นกระทรวงขนาดใหญ่ของญี่ปุ่น มีหน่วยงานในสังกัดเป็นจำนวนมาก สามารถปฏิบัติภารกิจในการสนับสนุน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่เอื้ออำนวยให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างสมดุลและยั่งยืน เป็นไปตามศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Siriprakob 2022) ทำให้การวางแผนพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีความเป็นเอกภาพ

ในขณะที่อุทยานแห่งชาติให้ประเทศไทยขึ้นอยู่กับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานหลักเพียงหน่วยงานเดียว อีกทั้งยังมีข้อจำกัดด้านกฎหมายในการบังคับใช้การอนุญาต เป็นจำนวนมาก ซึ่งยากต่อการให้หน่วยงานอื่นร่วมบูรณาการภารกิจ จึงทำให้การทำงานเน้นหนักด้านการอนุรักษ์เป็นสำคัญ

อย่างไรก็ตาม การบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่มีสถานะเป็นพื้นที่มรดกโลกไม่ว่าจะเป็น มรดกทางธรรมชาติ หรือมรดกทางวัฒนธรรม แม้ว่าจะต้องดำเนินมาตรการและแผนพัฒนาที่สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของการขึ้นทะเบียนแหล่งมรดกโลกตามที่คณะกรรมการมรดกโลกที่ยูเนสโกกำหนดอย่างเคร่งครัด และได้จัดทำรายงานสถานภาพการดำเนินงานเสนอคณะกรรมการมรดกโลกอย่างต่อเนื่องก็ตาม แต่รูปแบบในการดำเนินการทั้งในด้านการกำหนดนโยบาย แผนการบริหารจัดการ องค์การกำกับดูแล การควบคุมและตัดสินใจในการบริหารจัดการ แผนการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่ การสร้างการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของผู้คน ในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งการจัดสรรและแบ่งปันประโยชน์จากการใช้พื้นที่นั้น ขึ้นอยู่กับบริบททางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง และระบบความเชื่อในวิถีการดำเนินชีวิตของผู้คนในแต่ละประเทศเป็นสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

- Aoki, Y., Tsunematsu, Y., & Yoshimoto, M. (2019). Recent progress of geophysical and geological studies of Mt. Fuji Volcano, Japan. *Earth-Science Reviews*, 194, 264-282.
- Bacsi, Z., & Toth, E. (2019). World Heritage Sites as soft tourism destinations – their impacts on international arrivals and tourism receipts. *Bulletin of Geography. Socio-economic Series*, 45(2019), 25–44.
- Bowman, M., Davies, P., & Redgwell, C. (2010). *The Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats*. In Lyster's International Wildlife Law (pp. 297-345). Cambridge University Press, Cambridge.
- Cameron, C., & Rössler, M. (2016). *Many Voices, One Vision: The Early Years of the World Heritage Convention*. Routledge, London.
- Chakraborty, A., & Jones, T.E. (2018). *Mount Fuji: The Volcano, the Heritage, and the Mountain*. In: Chakraborty, A., Mokudai, K., Cooper, M., Watanabe, M., Chakraborty, S. (eds) *Natural Heritage of Japan*. Geoheritage, Geoparks and Geotourism. Springer, Cham. Retrieved January 25, 2023. from https://doi-org.portal.lib.ku.ac.th/10.1007/978-3-319-61896-8_16.
- Council for the Promotion of the Proper Use of Mt. Fuji. (2016). *Mt. Fuji Climbing*. Retrieved January 25, 2023. from <http://www.fujisan-climb.jp/en/index.html>.
- Dallen, J.T., & Boyd, S.W. (2003). *Heritage Tourism*. Pearson Education, Harlow, UK.
- Earhart, H. B. (1989). Mount Fuji and Shugendo. *Japanese Journal of Religious Studies*, 16(2/3), 205–226.
- Earhart, H. B. (2011). *Mount Fuji: Icon of Japan*. University of South Carolina Press, Columbia.
- Francioni, F. (2012). *Forty years on: World Heritage and international law*. World Heritage No.63. Retrieved January 22, 2023. from <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000216530>.
- Holleland, H., Hamman, E., & Phelps, J. (2019). Naming, Shaming and Fire Alarms: The Compilation, Development and Use of the List of World Heritage in Danger. *Transnational Environmental Law*, 8(1), 35-57.
- Japan National Tourism Organization. (2022). *Open Spiritual Experience with the Way of Shugendo*. Retrieved January 22, 2023. from <https://www.japan.travel/th/th/newsletter/exploring-shugendo-all-around-Japan>.
- Japan Endless Discovery. (2023). *How to climb Mt. Fuji, Japan's most famous peak*. Retrieved January 24, 2023. from <https://www.japan.travel/en/fuji-guide/mt-fuji-climbing-guide>.
- Jokilehto, J. (2006). World Heritage: Defining the outstanding universal value. *City & Time*, 2(2).
- Jones, T. E., & Yamamoto, K. (2016). Segment-based monitoring of domestic and international climbers at Mouth Fuji: Targeted risk reduction strategies for existing and emerging visitor segments. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*, 13, 10-17.
- Kumpang, P. (2014). *WINDOWS ON THE WORLD; JAPAN*. Windows on the world, Bangkok.
- Maruyama, J., Tiemsingha, A., & Youngkong, J. (2010). *FuJisan*. S. Asiaplus (1999), Bangkok.

- Meskeel, L., & Liuzza, C. (2022). The world is not enough: New diplomacy and dilemmas for the World Heritage Convention at 50. *International Journal of Cultural Property*, 1-17.
- Miura, K. (2022). A dilemma of World Heritage ideals and challenges in Southeast Asia. *International Journal of Cultural Property*, 1-25.
- Murakushi, N. (2003). *The Establishment of Fuji-Hakone National Park (3)*. Retrieved January 23, 2023. from <https://eds.p.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=9&sid=45042e45-9338-4962-9bc5-d013a13de8b0%40redis&bdata=JnNpdGU9ZWRzLWxpdmU%3d#AN=edsbas.F9830365&db=edsbas8>.
- Murakushi, N. (2021). *A Critical Review of the Construction Plan for the Mt. Fuji Mountain Railway Drafted by the Yamanashi Prefecture Authorities*. Retrieved January 23, 2023. from <https://eds.p.ebscohost.com/eds/detail/detail?vid=6&sid=45042e45-9338-4962-9bc5-d013a13de8b0%40redis&bdata=JnNpdGU9ZWRzLWxpdmU%3d#AN=edsbas.B59C22F0&db=edsba>.
- National Parks of Japan. (2023). Explore Fuji-Hakone-Izu National Park. Retrieved January 24, 2023. from <https://www.japan.travel/national-parks/parks/fuji-hakone-izu/explore>.
- Podhisita, C. (2021). *Science and art of quantitative research: Manual for student and social science researcher*. Amarin printing and publishing, Bangkok.
- Sawada, J. A. (2022). *Faith in Mount Fuji: The Rise of Independent Religion in Early Modern Japan*. University of Hawaii Press, Hawaii.
- Sekimori, G. (2002). Shugendo: The State of the Field. *Monumenta Nipponica*, 57(2), 207–227.
- Siriprakob P. (2022). Japanese public administration. Chulalongkorn University Press, Bangkok.
- Southall, C., & Robinson, P. (2011). *Heritage tourism*. Retrieved January 24, 2023. from <https://doi-org.portal.lib.ku.ac.th/10.1079/9781845936846.0176>.
- Thai World Heritage Information Center. (2023). *The World Heritage Convention*. Retrieved January 23, 2023. from <http://164.115.22.96/convention-th3.aspx>.
- Wager, J. (1995). Environmental planning for a World Heritage Site: case study of Angkor, Cambodia. *Journal for Environmental Planning and Management*, 38, 419–434.
- Ukawa, M. (2005). Deep low-frequency earthquake swarm in the mid crust beneath Mount Fuji (Japan) in 2000 and 2001. *Bulletin of Volcanology*, 68, 47–56.
- UNESCO World Heritage Convention. (2023). *Fujisan, sacred place and source of artistic inspiration*. Retrieved January 24, 2023. from <https://whc.unesco.org/en/list/1418>.